27 ИЮН 1991

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

РЎЗНОМА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ ҚЎМИТАСИ, ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ КЕНГАШИНИНГ БОШ НАШРИ

● № 117 (10.113). ● 1991 йил 20 июнь ● пайшанба ● Баҳоси 8 тийин.

Тошкент • июнь 91 Tashkent • june

„ТОШКЕНТ ИШБИЛАРМОНЛАР УЧРАШУВИ": ИШ БОШЛАНДИ!

Ишбилармонларнинг вақти дақиқама-дақиқа тақсимлаб қўйилган. Шундай бўлсада, хорижий фирмалар, компаниялар, банклар ва корпорацияларнинг намояндалари 19 июнь кунининг ярмисини жумҳуриятимиз экспорт имкониятларига бағишлаб Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасида очилган кўргазмани кўздан кечиришга бағишладилар.

Кўргазма ташкилотчилари кўп меҳнат қилиб, саноат ва қайта ишлаш корхоналарида, қўшма корхоналарда, кооперативларда ишлаб чиқарилаётган жами энг яхши маҳсулотлардан намуналар тўплаганлар. Хўш, тадбиркорларни нималар қизиқтирди? Истисносиз ҳамма нарса қизиқтирди. Фирмачилар пахтачилик мажмуи машиналарини зўр қизиқиш билан кўздан кечирдилар, комбайнлар, чигит экиш машиналари, пуркагичларнинг кўплаб ишлаб чиқарилаётган намуналарини видеоплёнкаларга тушириб олдилар. Қуёш куйдириб турган бўлишига қарамай, Ғарбий Германия бир қанча компанияларининг вакиллари Тошкент «Компрессор» заводининг маслаҳатчилари жойлашган стол ёнидан нари кетмадилар. Мана шу ҳамкасблар ўртасида ҳамкорлик ҳақида битим имзоланса, ажаб эмас. Ўзаро манфаатли ҳамкорлик учун кўпгина имкониятлар борлигини дастлабки музокараларнинг ўзиёқ кўрсатди.

Меҳмонлар маҳаллий ва енгил саноат корхоналарининг маҳсулотларини муносиб баҳоладилар, «Средазэлектроаппарат» ишлаб чиқариш бирлашмаси радио ва электр-техника саноати заводлари маҳсулотларининг хусусиятларини ён дафтарларига ҳафсала билан ёзиб олдилар.

Совет — Италия қўшма корхонаси — «Совпластитал»нинг юксак дид билан безатилган стендларига учрашувнинг барча қатнашчилари зўр қизиқиш билан қарадилар. Тўғри, жумҳуриятимизнинг Ғарбдаги шериклар билан қўшма корхона барпо этмоқчи бўлган кўпгина фабрикаларидан фарқли ўлароқ мазкур корхонанинг жамоаси олдида бошқа вазифа — маҳсулот сотиладиган бозорни кенгайтириш вазифаси турибди. Ғарбий мутахассисларнинг таъкидлашича, ҳозирги кунда «Совпластитал» техника билан жиҳозланиши жиҳатидан жаҳон мезонига мос келади. Шу сабабли «Совпластитал» тамғаси қўйилган маҳсулотлар Европа бозорида чаққон сотиб олинаётганлиги тасодифий эмас.

«Тошкент ишбилармонлар учрашуви» доирасидаги фаол ишнинг биринчи кунида ҳали жиддийроқ натижаларга эришиб бўлмайдигандек туюлган эди. Ҳозирча сўраб-суриштириш, тақдим этилган таклифларни ўрганиш давом этадигандек эди. Аммо жиддий ҳужжатлар ҳам имзоланди.

«ҚАНДОВ — ГАЛЛАХЕРГРУПП» — «МАҲАЛЛИЙ САНОАТ ВАЗИРЛИГИ»...

Австриядаги «Агротек» фирмасининг президенти Борис Қандов билан «Америкэн бленд» ва «Галахергрупп» байналмилал компанияларининг мутахассислари Тошкентдаги ишбилармонлар учрашувига хусусий самолётда биринчилар қаторида етиб келишди. Бир неча ой муқаддам собиқ ватандошимиз Борис Қандовнинг ташаббуси билан тамаки маҳсулотлари ишлаб чиқарадиган корхоналарни таъмирлаш ва янгиларини қуриш лойиҳаси устида иш бошланган эди. Мана, ниҳоят, зўр ғайрат билан қилинган иш туфайли якунловчи ҳужжат қабул этилди. Хўш, бу ҳужжатнинг ўзи нима? У жумҳуриятга нима наф келтиради? Бу саволларга австриялик тадбиркорнинг ўзи жавоб беради.

— Менинг тамаки тармоғини тубдан янгилашга тааллуқли таклифларим Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасида бажонидил қўллаб-қувватланди. Австрия, Англия ва Американинг бир неча компаниялари вакилларини бирлаштирувчи бизнинг гуруҳимиз лойиҳани техникавий, иқтисодий жиҳатдан асослаб берди. Биз Самарқанд вилоятининг Ургут районига бориб келишга улгурдик, тамакининг навлари, суғориш, чопиқ қилиш усуллари билан танишдик. Асосан, тамаки етиштиришнинг илғор технологиясини жорий қилишни ҳисобга олганда биз кўнгилдаги натижага эришишимиз — тамаки маҳсулотлари учун юқори сифатли хом ашё олишимиз мумкин.

Маълумки, жумҳуриятнинг сигареталарга йиллик эҳтиёжи тахминан 17 миллиард дона деб мўлжалланмоқда. Жумҳурият мустақил равишда кўпи билан 5 миллиард дона сигарета чиқариши мумкин. Маҳсулотнинг қолган қисми жумҳурият бозорига мамлакатнинг бошқа минтақаларидан, кўпинча Шарқий Европа мамлакатларидан келтирилади. Бироқ, Шарқий Европа мамлакатлари билан ўзаро ҳисоб-китоб қилишда қатъий валютага ўтилиши Ўзбекистон бюджетига таъсир қилмай қолмайди. Яширишга ҳожат йўқ, у ердан олинаётган сигареталарнинг сифати жаҳон стандартларига мос келмайди. Бизнинг лойиҳамизда Тошкент тамаки фабрикасини бутунлай янгилаш, Ургутда замонавий корхона қуриш кўзда тутилган. У ерда илғор технологиялар ва машина-ускуналар жорий этилади. Лойиҳамиз беш йилга мўлжалланган. Шу вақт ичида техник масалаларнинг бутун мажмуини ҳал қилиб, мутахассисларни тайёрлаб, юқори сифатли тамаки етиштиришни ўрганиб олиш лозим.

Табиийки, қўшма дастурни амалга ошириш катта сармояни талаб қилади. Бироқ мени бу ишга жалб этган етакчи байналмилал корпорациялар «фатво» беришди. Бу соҳада мен кафолат бераман. Биз бу корпорациялар билан кўпдан буён ҳамкорлик қиламиз, яхши иш тажрибамиз бор. Шу лойиҳани ишлаб чиқишга қўл урар эканман, бир неча вазифани ўз олдимга қўйдим. Биринчидан, мен Самарқандда туғилганман. Бинобарин, сизларнинг тор доирадаги бозорингиз ва ундаги азалий тақчиллик мени ташвишга солмай қўймайди. Иккинчидан эса, қўшма компания ташқи иқтисодий масалаларни муваффақиятли ҳал қила олади. Беш йилдан кейин Ўзбекистонда ишлаб чиқариладиган 17 миллиард дона сигарета асосан шу ерда қолади. Харажатларни қоплаш учун биз бошқа масалаларни ўрганаяпмиз. Чунончи, пахтани қайта ишлаш тармоғи чиқитларидан сигарета фильтрлари ишлаб чиқаришни ташкил этмоқчимиз, бундай фильтрларни Ғарбдаги тамаки компаниялари бажонидил сотиб олади.

Лекин шуни алоҳида эътиборга олишни сўрайман, сигарета ишлаб чиқариш беш йилдан кейингина бошланмайди. Бу марра корхонани янгилаш дастуримизнинг пировард мақсади. Чекувчилар эса янги маҳсулотни анча олдинроқ оладилар. Жумҳурият олий кенгаши қабул қилган янги қонунлар бу соҳадаги ишларимиз тўраларча сансалорликсиз ва тўсқинликсиз ўтишига ишонч бағишлайди. Ғарбий Европа бозорига Ургут тамакисини етказиб бериш масалаларини ишлаб чиқиш билан ҳам жиддий шуғулланиш керак, деб ўйлайман. Кичикроқ туркум билан етказиб бериб бўлса ҳам хориждаги тамаки етиштирувчилар билан рақобатлашмоқ керак.

Тошкентдаги «Полимер» заводи базасида ташкил этилган «Узагротек» қўшма корхонамизга келганда эса, бу ерда ҳам ҳамма муаммолар ҳал этилган. Бир неча ҳафтадан сўнг зажигалка ва харидоргир устки кийим ишлаб чиқариш бошланади. Тушуниб бўлмайдиган сабабларга кўра, Брянскга бориб қолган машина-ускуналар ва бутловчи деталлар жумҳурият пойтахтига етиб келди. Тез орада Венадан «Агротек» вакиллари келиб, сўнгги техника муаммоларини ҳал қилишда ёрдам берадилар. Биз ички бозордаги талабларни ҳисобга олиб, ишлаб чиқаришни кенгайтирамиз.

АВТОМОБИЛЬ ҲАШАМ ЭМАС, ҲАМКОРЛИК ВОСИТАСИ

Бизнес — фақат товар айирбошлаш ёки қўшма корхоналар барпо этишдан иборат эмас. Айниқса, минглаб километр олисликда жойлашган шериклар тўғрисида гап борганда ишончли транспорт хизмати бўлмаса, товар айирбошлаш ҳам, қўшма корхоналар ҳам наф келтирмайди. Ишбилармонлар Тошкент учрашуви қатнашчиларининг таркибига қараб баҳо берганда эса, меҳмонлар ҳам, мезбонлар ҳам масофа билан ҳисоблашмоқчи эмаслар.

Шунинг учун ҳам, жумҳурият автомобилчилари анжуманда ғоят фаол иштирок этмоқдалар. Тошкент учрашувида дастлабки битимлардан бирини Ўзбекистон ССР Автомобиль транспорти вазирлиги «Интеррад» Болгария — Швейцария фирмаси билан тузди. Улар ўртасида музокаралар кўпдан буён олиб борилмоқда эди. Бинобарин ҳозир тузилган битим ҳамкорликнинг барча жиҳатларини пухта таҳлил этиш якунидир. Битим Германия, Болгария ва бошқа Европа мамлакатларидан Эронгача ва у ердан орқага юк ташишда «Узинтранс» автомобилчилари иштирок этишини кўзда тутади. Ҳар иккала томонга юкни Ўзбекистон юк ташувчилари учун «Интеррад» фирмаси таъминлаб туради.

Айни бир пайтда болгариялик ҳамкасблари билан биргаликда транспортнинг икки тури — Қора денгизда (Варна районида) паром орқали юк ташишни Ўзбекистон автотранспорти билан ягона бир занжирга боғлайдиган корхона барпо этиш мўлжалланмоқда. Бунинг натижасида юк ташиш тезлашади, ҳаражатлар камаяди.

Автомобиль транспорти вазирлигида Италиянинг «Кожефрин», Франциянинг «Трансферт технолoжи» транспорт фирмалари, бошқа фирмалар ҳамда аввалги шериклар билан музокаралар бошланди. Транспорт хизмати соҳасида ҳамкорлик қилишнинг хилма-хил шакллари ва усуллари ўрганиб чиқилмоқда. Бу усуллар тиркалма машиналарда юкни чегарагача олиб бориб, у ерда юкни хорижий автомобиль фирмасига топшириш, аралашиб юк ташиш ва бошқа хизмат усуллари бўлиши мумкин.

Ўзбекистон ССР Автотранспорт вазирининг биринчи ўринбосари С. П. Василенко хабар қилганидек, ҳозир жумҳурият автотранспортчилари ўн мамлакатдаги бир қанча фирма билан иш олиб бормоқдалар. Ҳамкорлик фақат юк ташиш соҳасида эмас, бошқа транспорт хизмати соҳасида ҳам бўлиши мумкин.

Автомобилчилар Япониянинг «Жозей трейдинг корпорейшн» фирмаси вакиллари келишини кутмоқдалар. Улар бу фирма билан анча мустаҳкам алоқа ўрнатганлар. Режаларда биргаликда, жумладан валюта эвазига учинчи мамлакатларда юк ташишни ташкил этиш кўзда тутилган. Афғонистон транспортчилари билан биргаликда СССР жанубий чегараси билан Мозори Шариф ўртасида автобус қатновини йўлга қўйиш мўлжалланмоқда.

СЎЗ — ХОРИЖИЙ МЕҲМОНЛАРГА

Тошкент ишбилармонлар учрашувининг махсус жиҳозланган хоналарида музокаралар бошланди. Хорижий меҳмонлар ўзбекистонлик ишбилармон шериклар билан юзма-юз учрашиш имкониятига қандай қарайдилар, шу учрашув муносабати билан улар қандай режалар тузишяпти?

— Сизнинг иқтисодиётингиз ҳам, бизнинг иқтисодиётимиз ҳам ҳозир катта қийинчиликларни бошидан кечирмоқда. Шу сабабли маҳсулотларни айирбошлаш, ҳамкорлик биринчи даражали аҳамиятга эга, — деди Хитойнинг Хэйлунцзян вилоятидаги таъминот ва савдо ширкати уюшмаси ҳузуридаги маҳсулотни чет элга сотиш ва чет элдан сотиб олиш компанияси бош директорининг ўринбосари Би Ши Сое. — Биз ўзбекистонлик шериклар билан икки йилдан кўпроқ вақтдан буён ҳамкорлик қиляпмиз ва алоқалар доирасини анча кенгайтиришга умид қиламиз. Ўзаро тақчиллик тусини ҳисобга олиб, Ўзбекистонга истеъмол моллари, қурилиш материаллари ва озиқ-овқат маҳсулотларининг айрим турларини етказиб беряпмиз. Эвазига кимёвий ўғитлар, бошқа моллар оляпмиз.

Ҳозирги учрашувда Тошкент шаҳрида бизнинг бутловчи деталларимиздан магнитофонлар йиғадиган қўшма корхона барпо этиш тўғрисида музокара олиб бормоқчимиз. Бу эса Ўзбекистонга ҳам, бизга ҳам, истеъмолчиларга ҳам фойдали бўлади.

Л. ЛЕВИН,
В. ПРУГЕР,
ЎзТАГ мухбирлари.

СУРАТЛАРДА: учрашув қатнашчилари.

Сураткаш В. ТЎРАЕВ.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ПРЕЗИДЕНТИ ҲУЗУРИДА СУҲБАТ

Ўзбекистон ССР Президенти И. А. Каримов Швейцария савдо-саноат доираларининг намояндалари — «Штахель-хардмеер групп» корпорацияси директорлари кенгашининг раиси Оливер Штахелни, Нью-Йорк «Континентал грейн ко» компанияси (АҚШ) президенти Дональд Стахелини, «Континентал грейн ко» компаниясининг вице-президенти ва компания эгасининг ўғли Пауль Фрибургни, бошқа корхона эгаларини қабул қилди.

Рўй-рост суҳбат бўлиб ўтди, суҳбат чоғида республикамиз билан Швейцария ўртасида иқтисодий ҳамкорликни янада ривожлантириш муҳимлиги таъкидланди.

Швейцариялик меҳмонлар Швейцария билан Ўзбекистон ўртасидаги иқтисодий ҳамкорлик ўзаро манфаатли амалий муносабатлар асосида ривожланади, деб умид билдирдилар.

Суҳбатда Ўзбекистон ССР президентлик кенгашининг аъзолари — Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси раисининг ўринбосари Б. С. Ҳамидов, жумҳурият Ташқи ишлар вазири С. О. Азимов, шунингдек Ўзбекистон ССР Давлат ташқи иқтисодий алоқалар комитетининг раиси А. С. Маҳмудов, «Узглавлегснабсбит» бошлиғи Ш. К. Гатаулин қатнашдилар.

(ЎзТАГ).

БУ ЕРГА ШУНЧАКИ КЕЛМАГАНМИЗ...

Ўзбекистон Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмаси павильонлари шу кеча кундузда янада гавжумлашди. Бу ерга ташриф буюрган Халқаро Тошкент ишбилармонлар учрашуви қатнашчилари фойдали шартномалар тузиш учун республикамизда тайёрланаётган маҳсулотлар билан танишиб чиқмоқдалар. Албатта танишув натижасида иқтисодиётнинг ўнлаб соҳаларида дастлабки келишувларга асос солинмоқда.

Республикамиздаги каттакичик корхоналарнинг конструкторлари, муҳандислари ўз маҳсулотлари билан қизиққан чет эллик кордомонларга техник тавсифнома ва йўриқномаларни кўрсатиб, таклифлар киритмоқдалар.

«Чирчиксельмаш»нинг культиваторлари ва айрим алоҳида деталлари билан Покистоннинг савдо саноат палатаси раиси С. М. Инам қизиқиб қолди. Хитойлик ишбилармонлар эса кўсак чувиш машиналарини суриштиришмоқда. Тошкентдаги «Компрессор» заводи билан олмонияликлар ҳамкорликда иш олиб боришни ривожлантиришга келишиб олдилар.

Англиянинг «Лангтрон ЛТД» фирмаси президенти Михаэл Эдмондс «Ташэкс» ишлаб чиқариш бирлашмасида чиқарилган универсал машина — экскаватор-кранга қизиқиб қолганлиги ва бу борада бирлашма директори билан алоҳида гаплашиб олишга аҳд қилганлиги ҳақида гапирди. Худди шу машиналар хусусида Олмониянинг АВА фирмаси вакили Авдул Жафар ҳам ижобий фикр билдирди. Келишилган ҳолатда шартнома тузиш мумкинлигини инкор этмади.

Мевачилик, пахтачилик, кимё ва бошқа соҳаларда ҳам ўзаро келишувлар асосида музокаралар олиб борилмоқда. Шу ерда Ҳиндистоннинг «Чандра интернейшл» корпорациясининг президенти Сатиш Чандра билан суҳбатлашдим.

— Биз асосан озиқ-овқат саноати, айниқса, қандолатчилик маҳсулотлари тайёрлаш билан шуғулланамиз. Тошкентда кўп марта бўлганман. Ҳар галгидек бу сафар ҳам гўзал шаҳрингиз одамлари меҳмоннавозлик билан кутиб олишди.

— Айтинг-чи, бирон бир фойдали шартнома имзолашга эришдингизми?

— Ҳозирча йўқ, лекин ўйлайманки, албатта, бунинг уддасидан чиқамиз. Чунки биз Тошкентга шунчаки келмаганмиз. Бошқалар ҳам шундай бўлса керак. Ахир қайси ишбилармон вақтини беҳудага ўтказади?

Биз Туркманистон билан шартнома асосида ҳамкорлик қилиб келмоқдамиз. Ишончим комилки, Ўзбекистон корхоналари ҳам корпорациямиз учун ишончли шерик бўла оладилар.

Ишбилармонларнинг Тошкентдаги учрашуви давом этмоқда. Ушбу тадбирнинг самаралари энди намоён бўлади. Бугун ва эртага учрашув қатнашчилари пойтахтимизнинг йирик корхоналарида бўладилар, ўзларини қизиқтирган соҳалар билан танишадилар.

Р. ШОЖАЛИЛОВ.

● *Ибратли ташаббус*

ҚИЗЛАР АТЛАС ТЎҚИЙДИ

Чиноз районидаги «Ўзбекистон ССР 30 йиллиги» жамоа хўжалигининг атлас тўқиш цехи иш бошлади.

Энгельс номли колхозда узоқ йил партия ташкилоти котиби вазифасида ишлаган Эргаш Жонтелеев «Ўзбекистон ССР 30 йиллиги» колхозига раис этиб сайлангач, кўнглига тугиб қўйган мақсадларини амалга оширишга киришди. Қисқа муддат ичида хўжалик иқтисодий жиҳатдан бирмунча ўзини ўнглай бошлади. Катта қурилишларга қўл урилди, мана, атлас тўқиш цехи ҳам ташкил этилди.

Эргаш ака иш юзасидан Андижон вилоятининг Балиқчи районидаги «Партия XXV съезди» колхозида бўлганида бу ердаги атлас тўқиш цехи, унинг фаолияти билан қизиқсиниб қолди. Иш жараёни, аҳвол билан яқиндан танишиб қайтгач, раис правлениега хўжаликда ҳам атлас тўқиш цехи очиш таклифи билан чиқди. Бу таклиф бир овоздан қабул қилингач, ташкилий ишларга киришилди. Бунда Балиқчи районидаги «Партия XXV съезди» колхози уларга яқиндан кўмак берди.

Шу йилнинг 2 апрелида Бухожар Фозилова бошчилигидаги уч қиз — Обида Ризаева, Лазокат Умаралиева ва Зоҳида Ҳайдаровалар Балиқчида бўлишиб, атлас тўқиш сирларини бир ой давомида ўргандилар. Тўқув дастгоҳларининг асосий қисмини ҳам ўша ёқли дурадгорлар тайёрладилар. Иккита атлас тўқиш дастгоҳининг қолган қисмларини хўжалик дурадгорлари ясашди, улар тайёр бўлгач, Шаҳрихондан ипак олиниб, бўятилиб, хўжаликка келтирилди. Шу тариқа хўжаликда атлас тўқиш цехи иши йўлга қўйилди. Балиқчидан келган тўқувчи қиз Гавҳарой Парпиева уларга яқиндан кўмак бериб турибди.

— Икки-уч ой ичида бу ишни мукаммал ўзлаштириб оламиз,— дейди биз билан суҳбатда тўқувчилар бригадаси бошлиғи Бухожар Фозилова.— Сўнг эса яна тўрт нафар қизни шогирдликка оламиз. Шу тариқа цехни кенгайтириб, маҳсулот чиқаришни ошириб бораверамиз.

Ҳозир иккита дастгоҳда тилла симли атлас тўқиляпти. Тўқув жараёнини кузатар эканмиз, бу иш осон эмаслигини тушуниб етдик. Қўл ҳам, оёқ ҳам бирдек ҳаракатда. Озгина хатога йўл қўйилса, қанча меҳнат, харажат сарфланган мато исроф бўлади. Ҳар бир қиз кунига 3—4 метрдан атлас тўқишга эришяпти. Ҳар метр тўқилган атласга тўқувчиларга уч сўмдан меҳнат ҳақи тўланади.

— Келгусида вилюр ва беқасам ишлаб чиқаришни ҳам йўлга қўйиш режамиз бор,— дейди Эргаш ака.— Биринчидан, хотин-қизларимиз ўзларига муносиб иш билан таъминланадилар, иккинчидан ҳозирги кунда анча қиммат ва камёб матолар ўзимиздан чиқади. Бунинг устига аёлларимиз яхши ҳунарли ҳам бўладилар.

Дарҳақиқат кейинги йиллардаги ўзгаришлар, айниқса бозор иқтисодиёти кичик корхоналар тузишни тақозо этяпти. Давр билан бирга қадам ташлаётган бу хўжалик яқин орада кунжут, ун, гуруч ишлаб чиқаришни мўлжаллаган. Шу мақсадда икки гектар майдонга кунжут, 30 гектарга буғдой, 4 гектарга шоли экилди. Жувозхона ва тегирмон қуриш ишларини шу йилда тугаллаш мўлжалланган.

Р. КАМОЛОВ.

ШАХСИЙ МУЛОҲАЗА

ЧИҚИНДИЛАРДАН ҚУРИЛГАН УЙ

Маълумотларга қараганда дунё бўйича 70-йилларда экологик хавф туғдирувчи чиқиндилар ҳажми 40 миллиард тоннани ташкил этган. Унинг 45 фоизи саноат ва энергетика, 40 фоизи қишлоқ хўжалиги, 5 фоизи коммунал-хўжалик чиқиндиларидан иборат бўлган. Агар атроф-муҳитнинг ифлосланиш тезлиги шу зайлда ўсиб бораверса, 2000 йилда жами чиқиндилар миқдори 100 миллиард тоннани ташкил этиши мумкин. Бунинг олди олинмаса оқибати қанчалик аянчли бўлишини шундоқ ҳам тушуниш мумкин.

Шуни ҳисобга олиб жаҳондаги қатор мамлакатларда чиқиндиларни қайта ишлаш йўли билан турли мақсадларда фойдаланишга интилиш кўпайиб бормоқда. Фикримизнинг далили сифатида бир қизиқарли мисол келтирмоқчиман.

АҚШда бундай иш анча илгари бошлаб юборилган эди. Шарқий Вергения штатида машҳур бўлган «Рейнолдс-Металс» фирмаси 60-йиллардаёқ янги типдаги экспериментал уй қурди. Кўринишидан унинг бошқа уйлардан ҳеч қандай фарқи йўқ эди. Уйнинг «ажойиблиги» у бутунлай қайта ишланган чиқиндилардан ва иккиламчи (утиль) хом ашёдан қурилганлигида эди. Уйни қуришда пиво ва кока-кола ичимликларидан бўшаган алюминий банкалар синч, эшик ва ромларни қоплаш учун ва сув ўтказувчи қувурлар учун ишлатилган. Шиша чиқиндиларидан эса ғишт ясалган, шиша-бетон блоклар, иситиш-изоляция материаллари ишланган ва пойдевор остидаги шағал ўрнида ётқизилган.

Бинокорлар эски газеталар ва чиқинди қоғозларни томни ёпиш учун ишлатганлар. Уйнинг полига эса қайта ишланган нейлон толалардан тўқилган гиламлар тўшалган. Қувурлар ҳам чўян ва мис қолдиқларидан ясалган. Ошхонадаги ва ваннахонадаги шкафлар прессланган қипиғдан тайёрланган. Умивальник ва ванна мармар парчалардан ишланган. «Ажойиб» уйнинг атрофига экилган гул ва дарахтлар тагига Нью-Йорк аҳлатхонасидан келтирилган компост (ўғит) сепилган.

Уй қуришда ишлатилиши мумкин бўлган бундай чиқиндилар бизда ҳам тўлиб-тошиб ётипти. Улардан оқилона фойдаланиш ҳақида ўйлаб кўриш керак. Биз шаҳримиздаги маҳаллаларда, турар-жой мавзеларида ўз вақтида олиб кетилмай тўпланиб қолаётган чиқиндиларни қайта ишлашни йўлга қўйиб, жилла қурмаса қурилиш материаллари етишмаётган бугунги кунда биз ҳам америкаликлар тажрибасини қўлласак бўлмасмикан?

О. ҚУРБОНОВА.

«МОЛНИЯ-1» ПАРВОЗДА

ТАСС АХБОРОТИ

1991 йил 18 июнда Совет Иттифоқида навбатдаги алоқа йўлдоши — «Молния-1» учирилди. Алоқа йўлдоши олис телефон-телеграф радио алоқаси тизимидан фойдаланишни таъминлашга, шунингдек СССР Марказий телевидениеси кўрсатувларини «Орбита» тармоғи пунктларига узатишга мўлжалланган.

«Молния-1» йўлдоши орқали алоқа сеанслари белгиланган режага мувофиқ ўтказилади.

УСТОЗГА ҚУТЛОВ

ЖУРНАЛИСТИКА ФАХРИЙСИ, РЎЗНОМАМИЗ СОБИҚ МУҲАРРИРИ ЗИЁД ИСЛОМОВИЧ ЕСЕНБОЕВга

Қадрли Зиёд ака!

ТАВАЛЛУД топган кунингизнинг 70 йиллиги билан чин дилдан қутлаймиз. Ана шу айёмни кенг жамоатчилик вакиллари сафида биз ҳам нишонлаётганимиздан беҳад шодмиз. Сизнинг қалбимиз тўридан жой олган номингиз ва босиб ўтган ижодий йўлингиз, меҳнат фаолиятингиз жамоамиздаги ҳар бир қаламкаш учун ғоят азиз ва ибратлидир.

Сиз забардаст, етук ва бағри кенг, меҳри дарё устоз сифатида журналистларнинг бир неча авлодини тарбиялаб, вояга етказдингиз, камолот ва истиқбол сари етаклаб келдингизким, буни барча ижод аҳли самимият билан эътироф этади. Журналистикамиз тараққиёти, ўзига хос ёрқин тарихи, сермашаққат ижод йўллари ва ниҳоят бугунги даражаси Сиз ва Сизга ҳам устозлик қилган машҳур ижодкорлар, муносиб тенгдошларингиз, чинакам фидойи заҳматкашларнинг табаррук номлари билан чамбарчас боғлиқдир.

63 йилдан буён эл хизматида камарбасталик қилиб келаётган «Тошкент ҳақиқати» рўзномасининг 37 йиллик ижодий фаолияти, тарихи, ўзига хос анъаналарини Сизнинг номингиз билан боғлаймиз, бу билан фахрланамиз. Сиз мустаҳкам пойдеворини ўз қўлингиз билан қўйган рўзнома чинакам ижод ва ҳаёт мактаби ўлароқ бир неча авлод вакилларини вояга етказди. Сиз бошлаган ҳаётбахш анъаналар жамоа ҳаётининг мажмуаларда рақам қилинмаган қонуниятига айланди ва ҳамиша шундай бўлиб қолажак!

Азиз устоз, ўзингиз ўзгаларга мудом билдирадиган улуғ бир ниятни табаррук тўйингиз куни ўзингизга ҳам изҳор этмоқчимиз! Мана, етмишга етдингиз, энди саксондан ҳам сакранг, тўқсон билан тўқнашинг ва юз билан юзлашинг. Ана шу мўътабар ёшларингиз билан қутлаш биз шогирдларингизга ҳам насиб этсин!

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» ЖАМОАСИ.

ФАРМОН ҚАНДАЙ БАЖАРИЛМОҚДА?

Бекободда қувур чиқа бошлади

Жумҳуриятимиз Президентининг қишлоқ аҳолисини табиий газ ва ичимлик суви билан таъминлашни яхшилаш тўғрисидаги Фармони қишлоқ меҳнаткашлари учун айни муддао бўлди. Чунки, Ўзбекистоннинг айрим вилоят ва районларида жойлашган кўплаб қишлоқлар аҳолиси табиий газ, тоза ичимлик сувларидан маҳрум эди.

Фармон бажарилишини бевосита амалга оширишда тўсқинлик қилаётган сабаблардан бири — газ ва сув ўтказиш учун мўлжалланган кичик ҳажмли қувурларнинг жумҳурият миқёсида ишлаб чиқарувчи корхоналарнинг йўқлиги ҳам эди. Шу сабабдан Ўзбекистон металлургия заводида шундай қувурлар тайёрлашни йўлга қўйиш вазифаси белгиланган эди.

Жумҳурият Вазирлар Маҳкамаси Иттифоқ Металлургия Вазирлиги билан ҳамкорликда бу муаммони ижобий равишда ҳал қилишга муваффақ бўлди. Тузилган шартнома ва лойиҳаларга мувофиқ «Узбекметаллургстрой» қурилиш тресети, «Электромонтаж», «Сантехмонтаж», «Проммонтаж» ва кўплаб бошқа ёрдамчи пудратчи ташкилотлар ишчилари 2-ремонт-механика цехи ёнидаги майдонда янги ишлаб чиқариш цехини бунёд этишга киришдилар. Цехда Липецк металлургия комбинати мутахассислари тузган лойиҳалар асосида саноат ускуналари ва жиҳозларини монтаж қилиш ишлари кенг кўламда олиб борилди. Тошкент шаҳридаги «Алгоритм» заводи, «Узбексельмаш», «Таштекстильмаш» ишлаб чиқариш бирлашмалари, «Технолог», «Восток» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмалари каби 18 та саноат корхонасида тайёрланган асбоб-ускуналар олиб келинди ва ўрнатилди. Вазифанинг ниҳоятда долзарб эканлигини чуқур тушунган буюртмачи ҳамда бош пудратчи ва ёрдамчи пудратчи ташкилотлар, материал ва асбоб-ускуналар етказиб берувчи корхоналар ҳамкорликда цехни муддатидан олдин қуриб битиришди.

Мана узоқ вақтдан бери сабрсизлик билан кутилган дақиқалар етиб келди. Ўзбекистон Металлургия заводи газ қувурлари ишлаб чиқариш цехи ўз ноёб маҳсулотини Иттифоқда учинчи бўлиб буюртмачиларга етказиб беришдек олийҳиммат ишга киришди.

— Улкан ва ёруғ цехда ишлаб чиқариш жараёнлари юксак даражада механизациялашган ва автоматлашган, — дейди янги цех бошлиғи Е. Кан. — Кўпгина юмушлар қўл кучи иштирокисиз бажарилади. Қарағанда металлурглари юбораётган беғараз «Штрипс» прокатни кўприкли кран ёрдамида махсус тайёрланган мосламага ўрнатади. Бу прокат ёрдамчи роликлар ёрдамида «қайчи»ларга узатилади, кейинги иш жараёнида у икки томонлама айланма дискаларнинг қисилиши натижасида ўз шаклини ўзгартира боради, учинчи босқичда қувур кўринишига келтирилган айланма темир четлари индукцион пайвандлаш йўли билан мустаҳкам бирлаштирилади. Пайвандлашдан чиққан қувурлар қирқиш бўлимига узатилади. Қирқиш мосламалари маҳсулотни стандарт бўйича 4 ва 7 метрли қилиб қирққач, автомат «қўллар» ёрдамида кўрсатилган жойга тахланади. Сўнгра тайёр маҳсулот техника назоратчиларининг синчиклаб текширишлари учун техникавий синаш бўлимига юборилади. Бу бўлимда қувур ичига сув тўлғазилиб, сув босимида синовдан ўтказилади.

Синаш талабларига тўла ва аниқ жавоб берган тайёр маҳсулотларни буюртмачиларга жўнатишда мастер Ҳ. Бердиқулов, бригада бошлиғи Ў. Абдураҳимов, электромонтёр Б. Каримқулов ва бошқа ишчилар зўр шижоат билан меҳнат қилмоқдалар.

Яна шу нарсани қайд қилиш керакки, деб сўзини давом эттирди цех бошлиғи цех қурилишида, унинг ишга тушишига шаҳримиз қурувчилари билан бирга Липецк, Ленинград шаҳарлари қатор меҳнат жамоалари вакиллари ҳам ўз ҳиссаларини қўшдилар. Ҳозирги кунда жамоамизда 42 киши меҳнат қилаяпти, йил охиригача цехнинг иккинчи поток линиясини ишга туширамиз, ишчи кучи 72 кишига кўпайиши кўзда тутиляпти. Ҳар сменада айланаси 76 миллиметр бўлган бир километрдан қувур ишлаб чиқараяпмиз.

Июнь ойида 43 километр, июлда 73 ва августда 110 километр узунликдаги қувурларни буюртмачиларга жўнатишни режалаштирганмиз. Келгуси режаларимиз улкан ва масъулиятли. Навбатдаги иккинчи поток ишга тушгач, айланаси 27, 34, 42 ва 57 миллиметр бўлган камёб ва керакли қувурлар ишлаб чиқаришни ўзлаштиришимиз керак. Ўйлайманки, мамлакатда рўй бераётган ижтимоий ва иқтисодий қийинчиликларга қарамай жамоамиз ўз олдида турган муҳим вазифаларни изчиллик билан амалга оширишни уддалайди.

Улкан корхонанинг кенжа цехи жамоасининг бу олийҳиммат ишларига катта ютуқлар тилаймиз.

А. АШУРОВ,
А. БОБОНАЗАРОВ,
«Бекобод ишчиси» рўзномаси ходимлари.

ДОИМ ПЕШҚАДАМЛАР САФИДА

ТРАНСПОРТ цехи Бекобод цемент комбинатининг етакчи бўлинмаларидан ҳисобланади. Корхонанинг бир маромда ишлаши муайян даражада шу цех жамоаси меҳнатига боғлиқ. Чунки, жамоа аъзолари хом ашё, материалларини ташиш, тайёр маҳсулотларни эса буюртмачиларга жўнатиш билан шуғулланадилар. Вагонлар оборотининг тезлашиши ҳам уларга боғлиқ. Шуни ҳисобга олган цех жамоаси иш вақтидан ва ўз ихтиёридаги транспорт воситаларидан самарали фойдаланишга астойдил ҳаракат қилмоқда. Зиммасидаги вазифани тўла ва зиёдаси билан адо этиши, доим ишлаб чиқариш илғорлари сафида бориши ҳам шундан.

Цех жамоаси эришаётган ютуқларда ёш коммунист А. Эргашев раҳбарлигидаги ишчи-хизматчиларнинг ҳиссаси салмоқли бўлмоқда. Меҳнат ва ишлаб чиқаришни ташкил этишда илғор усулларни қўллаётган смена бошлиғи яқинда КПСС аъзолари сафига қўшиб олинди. Бу унга билдирилган яна бир катта ишонч бўлди. А. Эргашев ўз сменасида ишчи-хизматчиларнинг унумли ва сифатли ишлаши учун барча қулай шароитларни яратиб беришга, аввало меҳнат интизомини мустаҳкамлашга, фахрийлар тажрибасини ёшларга қунт билан ўргатишга, жамоа сафига қўшилган ҳар бир янги ишчида танлаган касбига нисбатан меҳр уйғотишга эришмоқда.

Смена бошлиғи сифатида ҳеч вақт қўл қовуштириб ўтирмайди. Доим ишчилар орасида бўлади. Билганларини уларга ўргатишга интилади. Ишлаб чиқариш давомида вужудга келган муаммоларни зудлик билан ҳал этади. Устанинг ғайрат-шижоати сменанинг барча аъзоларини фидокорона ишлашга ундайди. Шу туфайли ҳам жамоа эришаётган ютуқлар кўнгилдагидек бўлмоқда.

Смена аъзолари ўтган беш ой топшириғини анча ортиғи билан адо этдилар. Режа муддатидан бир ҳафта илгари тўла уддаланди. Фақатгина сўнгги ойда Мўғул тоғидан вагон цехидан комбинатга 275 вагон хом ашё келтирилди. Бу топшириқдагидан 45 та кўпдир. Айни вақтда режадагига қўшимча 10 та думпкар вагонга юк ортилди.

Ишчи-хизматчилар корхонада ишлаб чиқарилган маҳсулотларни буюртмачиларга ва белгиланган манзилларга ўз вақтида юборишга астойдил эришмоқда. Масалан, бир ой давомида буюртмачиларга режадагига қўшимча 15 вагон цемент, бир вагон оҳак, 3 вагон шифер, 2 вагон асбоцемент қувурлари жўнатилди. Бу билан ойлик топшириқ 110 фоиз атрофида бажарилди.

Жамоа эришаётган ютуқларда кўпчилик ишчи-хизматчиларнинг муносиб ҳиссаси бор. Тепловоз машинистларидан С. Мартенцев, Э. Султонов, уларнинг ёрдамчилари Т. Тожибоев, Қ. Тўрақулов, юкчилардан М. Умурзоқов, Ҳ. Туронов ва бошқа ўнлаб ишчилар шулар жумласидандир. Улар смена топшириқларини доим 115 фоизга етказиб адо этмоқдалар.

Н. ОТАБОЕВ.

ЎЗБЕКИСТОН ЖУРНАЛИСТЛАР УЮШМАСИ ТОШКЕНТ ТАШКИЛОТИДА

ЯНГИЧА ЕЧИМЛАР ИЗЛАБ

Ўзбекистон журналистлар уюшмаси Тошкент ташкилоти бошқарувининг пленуми бозор иқтисодиёти шароитида ижодий-ташкилотчилик фаолиятининг истиқболли йўналишларини муҳокама қилди. Уюшма бошқарувининг раиси Л. Б. Кабировнинг «СССР Журналистлар уюшмаси I таъсис съездининг якунлари ва Тошкент журналистика ташкилотларининг вазифалари» тўғрисидаги маърузаси муҳокама қилинди.

«Совет Ўзбекистони» рўзномаси бошланғич журналистлар ташкилоти секретари Д. Маҳмудованинг ижодий ҳисоботи ҳам алоҳида қизиқиш билан тингланди. Кўпгина нотиқлар бошланғич ташкилот фаолиятининг ибратли қирралари ҳақида гапиришди, касб маҳоратини ошириш, журналистларнинг ижодий ва маиший шароитларини яхшилаш юзасидан фойдали мулоҳазалар билдиришди. Энг муҳими, дейишди нотиқлар, журналистларнинг ижтимоий-иқтисодий ва ҳуқуқий муҳофазасидир. Бунинг учун ҳар бир ташкилот ташаббус кўрсатиб, тадбиркорлик билан иш юритмоғи даркор.

ҚОНУН ВА ИЖРО

— Ўзбекистон ССРнинг Давлат тили хусусидаги қонун кучга кирганига унчалик кўп вақт бўлгани йўқ. Лекин Тошкент журналистлар ташкилоти Котибият кенгаши Коммунистик районининг «Суръат» ва Тошкент районининг «Шонли меҳнат» рўзномалари ижодий жамоаларида ушбу қонунни бажариш йўлида изчил, собитқадам иш олиб борилмаётганлигига эътиборни қаратди. Мақолалар ҳануз эски услубда тайёрланади, жонли халқ тилидан етарли фойдаланилмайди, атамаларни ҳам илгаригидек пала-партиш ишлатиш ҳоллари учрайди. Давлат тилини ўрганишни ташкил этиш, айни пайтда рус ва бошқа чет тилларни эгаллаб олиш муаммолари етарли, изчил ёритилмаётир. Ғализ жумлалар, ўрнига тушмайдиган иборалар учрайди.

Буларнинг ҳаммаси журналистлар ҳозирги жараённинг долзарб муаммоси — жумҳуриятда давлат тилига ўтиш билан боғлиқ масалаларга юзаки ёндашаётганликларини кўрсатади. Касб маҳорати етишмаслиги ҳам муҳим муаммони таъсирли, энг асосийси, самарали ёритишга тўғаноқ бўлиб қолмоқда. Котибият кенгаши бошланғич журналистлар ташкилотларига давлат тилини ўрганишни тарғиб этиш ва унга ўтиш жараёнини кенг ёритишни ташкил қилиш, бу мавзудаги чиқишларга изчиллик бағишлашни топширди.

ТАЯНЧ ИШОНЧЛИ БЎЛСИН

Кейинги йилларда Олмалиқ журналистлар ташкилотида ижодий ишларни ташкил қилиш сусайди. Рўзномалар жамоалари фаолиятига унинг таъсири сезилмай қолди. Журналистлар учун учрашувлар ташкил этиш, уларни шаҳардаги ижтимоий-иқтисодий аҳвол билан таништириб бориш, касб маҳоратини ошириш масалаларига етарли эътибор берилмаётир.

Тошкент журналистлар ташкилоти «Алмаликский рабочий», «Олмалиқ ҳақиқати» шаҳар рўзномалари мундарижасида бу сусткашлик ўз аксини топаётганлиги, шаҳар корхоналари, хизмат кўрсатиш соҳаси бозор иқтисодиёти шароитларида қандай ишлаётганлиги малакали ёритилмаётганлигини кўрсатиб ўтди.

Ж. МУРОДОВ.

● *Маҳалла қўмиталарининг тажрибасидан*

ХАЛҚНИНГ ЎЗИ БОШ

ТОШКЕНТ шаҳрида фаолият кўрсатаётган маҳалла қўмиталари жойларда катта самара бераётганлиги ҳақида бир қатор мақолалар бердик. Илғор маҳалла қўмиталарининг иш тажрибаларини ёритдик. Энг муҳими бошқарувнинг бу бўғини юзага келаётган ижтимоий ва бошқа муаммоларни ҳал қилишда катта аҳамиятга эга бўлмоқда. Район кенгашлари ва ижроқўмлари билан халқнинг муносабати яқинлашди. Аҳолидан тушаётган талаб ва истаклар яхшироқ ўрганила бошланди.

Хуллас, маҳалла қўмиталари шу тариқа ўз йўлини топиб олди. Лекин ана шундай шароитда шаҳарда маҳаллалар билан ёнма-ён жойлашган кўп қаватли уйларда ҳаммаси эскича давом этарди. Наҳотки уларни ҳам қовуштириш, кўп қаватли даҳаларда ҳам қўмиталар тузиш, ишни жонлантириш мумкин бўлмаса? Бу масалага Тошкент шаҳрида биринчилардан бўлиб халқ депутатлари Фрунзе район Кенгаши ўз эътиборини қаратди. Бундан бир йил муқаддам халқ депутатлари район Кенгашининг раиси Шавкат Низомов ана шундай қўмиталар тузишни таклиф қилиб чиқди. Депутатлар уни қўллаб-қувватладилар. Шу тариқа районда 15 та маҳалла қўмиталари ёнига 35 та даҳа (квартал) қўмиталари ҳам ташкил этилди. Ҳўш, бу янгилик нима берди? Умуман, кўп қаватли даҳаларда ташкил этилган қўмиталарнинг асосий вазифалари нималардан иборат? Биз яқинда райондаги 8-даҳа қўмитаси раиси Шавкат Аббосович МИРАЛИМОВ билан ана шулар ҳақида суҳбатлашдик.

— Шавкат ака, шаҳарда маҳалла қўмиталарининг иши билан бирмунча танишмиз. Лекин кўп қаватли уйларда бундай қўмиталар тузилиши янгилик. Аввало ана шу янги ташкилотни тузишдан мақсад ва бу қўмиталарнинг дастури ҳақида тўхталсангиз.

— Халқ депутатлари район Кенгашининг раиси Шавкат Низомов дастлаб ана шу таклифни киритгандаёқ кўп қаватли уйларда истиқомат қилувчи асосий халқ қўллаб-қувватлади. Чунки бу ниҳоятда хайрли ва зарур иш эди. Ўзингиз ўйлаб кўринг, қадим-қадимда маҳаллаларнинг роли Ўзбекистонда жуда катта бўлган. Ахир маҳалланг — ота-онанг, деб бежиз айтишмаган. Бу миллий анъанамизнинг яна қайта жонлантирилиши районларда, ҳатто шаҳарларда маҳалла қўмиталари кенгашларининг тузилиши дастлабки йиллардаёқ ўзининг яхши самарасини берганлигини кўриб турибмиз-ку! Биринчидан, бу маҳаллаларда ёшлар тарбиясига эътибор кучайди. Ҳар хил ижтимоий муаммолар баҳамжиҳат ҳал этила бошланди. Жиноятчилик кескин камайди. Бир сўз билан айтганда ҳар бир хайрли иш учун халқ бир ёқадан бош чиқариб ҳаракат қилмоқда. Аксинча, кўп қаватли уйлар жойлашган даҳаларда эса бунинг акси эди. Битта уйда турадиган кишилар бир-бирини танимайди. Турли миллат вакиллари истиқомат қилаётган бу жойларда жиноятчилик кўпайса кўпайдики, камаймади. Шунингдек, бошқа муаммолар ҳам кўндаланг бўла бошлади.

Ана шуларни ҳисобга олиб районимизда кўп қаватли уйларда ҳам қўмиталар тузилди. 12 та уйни ўз ичига олган бизнинг 8-даҳа қўмитасига ҳар бир уй комитетининг раислари, унинг муовинлари аъзо қилиб олинди. Тан олиш керак. Иш осонликча кўчмади. Дастлаб идорага ҳам эга бўлмаган қўмита ўз ишини 6-болалар поликлиникаси ертўласида олиб борди. Аста-секинлик билан бўлса-да, халқимиз мақсадимизни тушунди. Энди биз ҳам бошқа маҳаллалар каби йиғилиб турадиган, масалаларни биргаликда муҳокама қиладиган, ҳашарлар уюштирадиган бўлдик. Уларда барча иштирок этди. Бир-бирини таниди. Энг қувончлиси, бундай йиғинларда ўзбек ҳам, рус ҳам ва бошқа миллат вакиллари ҳам баҳамжиҳат ҳаракат қилдилар. Хуллас, бош мақсадимизга эришдик. Одамларни бирлаштирдик.

— Қўмитанинг иши қандай йўлга қўйилган. Демоқчиманки, у ҳуқуқий ташкилотми, ёки фақатгина фармон ва қарорларни ижросига кўмаклашувчи жамоатчи ташкилотми?

— Жуда ўринли савол бердингиз. Чунки бирон ҳуқуққа эга бўлмаган ташкилот нима ҳам қила оларди. Шу ўринда район Кенгаши ва ижроия қўмитасининг катта кўмагини алоҳида таъкидлаб ўтишим керак. Улар даҳа қўмиталарининг ишини жонлантиришга, уларнинг ҳам маҳалла қўмиталари каби ҳақ-ҳуқуққа эга бўлишига алоҳида эътибор бердилар. Район Кенгашининг 1990 йилда бўлиб ўтган иккинчи сессиясида маҳалла (даҳа) қўмиталари раислари ва маҳалла қўмиталарининг ҳақ-ҳуқуқлари тўғрисидаги низом тасдиқланди. Бу низомда бизга жуда катта ҳуқуқлар берилди. Масалан, маҳалла (даҳа) қўмиталарининг мақоми тўғрисидаги низомда шу ҳуддудаги ҳар бир ишга уларнинг тўла масъул эканликлари, шунингдек назоратнинг йўлга қўйишлари, ҳатто ўз бюджетларига эга бўлишлари, қарорлар, тадбирлар ишлаб чиқиб, унинг ижросини мутасадди ташкилотлардан талаб қилишлари ва бошқа бир қатор моддалар борки, буларнинг ҳаммасини санаб ўтиш қийин. Шунингдек маҳалла (даҳа) қўмиталари раисларининг ҳуқуқи тўғрисида ҳам алоҳида тўхталиш мумкин. Улар ўз ҳудудларидаги барча масалаларни шу ерда истиқомат қилувчи аҳолининг манфаати йўлида амалга оширишлари мумкин.

Лўнда қилиб айтганда тўрт бобдан иборат бу низом қўмиталарни бошқарувнинг тўла ҳуқуқли қуйи ташкилотига айлантирди. Энг муҳими бу қонуний кучга кирди ва район Кенгашининг сессиясида тасдиқланди.

Ҳўш, қўмитамизнинг иш усули қандай тузилган. Бизда қўмитадан ташқари унинг қошида хотин-қизлар кенгаши, уруш ва меҳнат фахрийлари кенгаши, ишчи назорати гуруҳи ишлаб турибди. Бундан ташқари ҳудудий партия ташкилоти ҳам тузилди. Хотин-қизлар, уруш ва меҳнат фахрийлари кенгаши, партия ташкилотининг иши, нима билан шуғулланишини тушуниб олиш газетхонлар учун унчалик мураккаб эмас. Лекин ишчи гуруҳи нима қилади, деган савол туғилиши табиий. Бу гуруҳнинг нуфузи жуда катта. Улар шу ҳудуддаги барча савдо дўконларини, ташкилотларни, муассасаларни назорат қиладилар ва қўмитага вақти-вақти билан ҳисоб бериб турадилар.

— Шавкат ака, ҳар қандай янгилик ёки тажриба пировард натижа билан баҳоланади. Мана, сиз бошчилик қилаётган даҳа қўмитаси ташкил этилганига кўп эмас, эндигина 8 ойдан ошибди. Ўтган давр ичида бирон самарага эришилдими?

— Биласизми, қўмитанинг иши мен ўйлагандан ҳам жадал ривожланди. Бунинг сабаби шундаки, дастлаб бизга ишонқирамай қараган кишилар ҳам бирин-кетин ҳал этилаётган муаммоларни кўриб ёрдамга кела бошлашди. Баҳамжиҳат ҳаракат қилдик. Дастлаб биз фаоллар билан ҳудудимиздаги барча масалаларни муҳокама қилиб, уни бартараф этиш йўлларини аниқлаб, дастур ишлаб чиқдик.

Бу дастурда белгиланган ишларнинг кўлами кенг. Қўмита ҳудудимизда атроф-муҳит мусаффолигини сақлаш, уйларга кўрсатилаётган хизмат турларини такомиллаштириш, йўлаклар ва кўчаларни таъмирлаш, умуман кўп қаватли уйларда йиллар давомида йиғилиб қолган муаммоларни бартараф этишга эришмоқда. Биз аҳоли талаб ва эҳтиёжини ҳам ўрганиб боряпмиз. Ҳудудимизга нон ва нон маҳсулотлари билан савдо қилувчи дўкон жуда зарур эди. Бу масалани мутасадди ташкилотлар билан маслаҳатлашдик. Ҳозир ана шу дўкон қурилиши ҳақида район ижроқўмининг қарори чиқди. 29-уй олдида болалар майдончасини қуриш, жиҳозлаш, шунингдек, кўп қаватли уйларда муаммо бўлиб келаётган ювилган кирларни қуритиш масалаларини ҳам ҳал қилдик.

Хуллас, қўмита тузилгач, шунга амин бўлдимки, кўп қаватли уйларда биз илгари майда-чуйда деб қараб келган шундай юмушлар бор эканки, уларнинг вақтида бажарилмаслиги аҳолининг ҳақли эътирозига сабаб бўларкан. Энг ачинарлиси, кишилар бу масалалар юзасидан турли ташкилотларга ойлаб, йиллаб қатнаб ҳам уларни ҳал эта олмас эканлар. Масалан, даҳамиздаги иккита уй оралиғида район ёритиш бошқармаси жойлашган бўлиб, бу шу уйларда яшовчилар учун жуда катта ноқулайлик туғдирарди. Чунки бу ерга куну-тун тўхтовсиз машиналар кириб-чиқиб турар, шу атрофдаги болалар ҳам яйраб ўйнаша олмас эди. Қўмитанинг сайъи ҳаракати билан бу ташкилотнинг кўп қаватли уйлар олдидаги дарвозаси беркитилиб ҳаракат орқага кўчирилди. Бундан халқимиз миннатдор бўлди.

Бу қўмита ташкил бўлгач амалга оширилган ишларнинг бир булаги, холос. Булардан ташқари қўмитамиз аъзолари турли байрамларни ўтказишда, ҳашарлар уюштиришда ҳам бош-қош бўлмоқдалар. Фаолларимиз Иттифоқ референдумини ўтказишда ҳам актив ҳаракат қилдилар. Яқинда қўшни «Конституция» номли маҳалла қўмитаси билан биргаликда ҳашар уюштирдик. Улар билан Наврўз байрамини бирга нишонладик. Табиий офат рўй берган Жиғаристонга бориб жабрланганларга моддий ёрдам бердик, кўнгил сўрадик. Мана, қаранг-а, секинлик билан бўлса-да, кўп қаватли уйларда истиқомат қилаётган халқимиз бир-бирига яқинлашиб, ҳатто қўшни маҳаллалар билан ҳамкорлик қила бошладилар.

Бу ишларни амалга оширишда даҳа қўмитаси раисининг ўринбосари Олия Мажидова, қўмита котиби Галина Землякова, партия ташкилоти котиби Евгения Степанова, фаолларимиз Зиёвиддин ака Низомов, Райҳон Амирхонова, Михаил Портман, Шоҳида Ғозитўраева, Владимир Верешагин, хотин-қизлар Кенгаши раиси Ирина Абрамова, фахрийлар Кенгаши раиси, уруш, партия ва меҳнат ветерани Василий Дробишев ўртоқларнинг хизматларини алоҳида таъкидлаб ўтишим керак. Биз уларга таянибгина мана шу қисқа фурсат ичида катта ишларни амалга оширишга эришдик.

— Сир эмас, ҳар қандай ташкилотнинг қудрати унинг молиявий иқтисодига боғлиқ. Чунки маблағсиз ҳеч нарсани ҳал қилиб бўлмайди. Ҳозир эса ҳамма жойда маблағ масаласи энг катта муаммолардан бири бўлиб турибди. Сиз қўмитани мустақил, ҳуқуқий ташкилот, бошқарув бўғини дедингиз. Шундай экан, у ҳам ўз маблағига эгами, ёки фақат райондан ажратиладиган маблағга қарамми?

— Фикрингизни тушундим, албатта, бу биринчи даражали вазифа. Район Кенгаши ва ижроия қўмитаси маҳалла ва даҳа қўмиталарига бу борада тўла мустақиллик берган. Ҳар бир қўмита ўз ҳисоб-китоб рақамига эга. Биз ҳам ҳудудимиздаги жамғарма банкида ҳисоб очдик. Район Кенгаши ҳар бир қўмитага минг сўмдан пул ўтказиб берди. Ўзингиз биласиз, ҳозирги шароитда бу маблағ билан кўчага ҳам чиқиб бўлмайди. Пул эса зарур. Нима қилиш керак? Маслаҳатлашдик, изландик, йўлини топдик. Даҳамизда «Сафари» деб номланган кичик корхона ташкил этдик. Шартнома асосида фаолият кўрсатаётган бу корхонадан тушаётган маблағ ҳисобига анчагина ишлар қиляпмиз. Биринчи галда ҳудудимизни ободонлаштиришга, кам таъминланган оилаларга, боқувчисиз қолган ёлғиз кишиларга ёрдам беряпмиз. Ҳозирнинг ўзидаёқ бу кичик корхона бизнинг ҳисобимизга 50 минг сўм пул ўтказди. Ана шу маблағдан фойдаланиб қўмита биносини таъмирлашни бошладик.

Булардан ташқари бошқа ишбилармонларни ҳам жалб этяпмиз. Яқинда вилоят матбуот бошқармаси қошидаги «Маърифат» ижодий ишлаб чиқариш корхонаси билан шартнома имзоладик. Хуллас, қўмита ўз бюджетининг мустаҳкам бўлиши учун барча имкониятларни ишга солмоқда.

— Сиз бу қўмиталарнинг келажаги ҳақида нима дея оласиз?

— Дадил айта оламанки, бу янгилик эндигина ўзининг ўрнини топяпти. Кундан-кунга иш кўламини кенгайтириб боряпти, аҳоли ўртасида обрў-эътибор топяпти. Яқин келажакда бошқарувнинг бу қуйи бўғини жойларда ҳақиқий ҳокимият эгаси бўлади. Аслида, шундай ҳам бўлиши зарур эди.

Келинг, биргина ўзим раҳбарлик қилаётган даҳада яқин келажакда белгиланган режалардан гапирай. 1991 йилдаёқ ҳудудимизда ярим миллион сўмлик жамоат маданий марказий қурилиши бошланади. Бу марказда замонавий тўйхона, чойхона, нонвойхона ва бошқа маиший хизмат кўрсатиш тармоқлари иш бошлайди. Шунингдек, ёшларимиз ҳақида алоҳида қайғураяпмиз. Уларнинг дидига мос келадиган дам олиш хонаси зарурлиги сезилиб қолмоқда. Дастуримизда яна бошқа бир қатор тадбирлар борки, ҳаммасини санаб ўтирмаймиз. Лекин бу тадбирлар қоғозда қоладиган эмас, аниқ, амалга ошириладиган ишлардир.

Қўмиталарнинг келажаги ҳақида гап борар экан, район Кенгаши ва ижроия қўмитаси ҳам улар билан ишлашни такомиллаштириб бораётганлигини таъкидлаш керак. Даврнинг ўзи шуни тақозо қилмоқда. Ҳафтанинг ҳар шанбасида район кенгашида маҳалла ва даҳа қўмиталари раисларининг қисқагина йиғилиши бўлади. Дастлаб бу йиғилишларда беистисно ҳаммамиз ҳудудимиздаги ҳар хил майда-чуйда масалаларни кўтариб чиқардик. Аста-секин қўмиталар мустаҳкамлангач, бундай, икир-чикирларни ўзимиз ҳал эта бошладик. Аксинча, эндиликда район Кенгашида бўладиган йиғилишларда йирик-йирик масалаларни муҳокама қилаяпмиз. Масалан, ҳозир кун тартибида энг ўткир бўлиб турган муаммолардан бири — мебелдир. Аҳолидан бу борада ёрдам сўраб жуда кўплаб аризалар тушмоқда. Нима қилиш керак? Маслаҳатлашдик ва районимизда Янгийўл мебель фабрикасининг фирма магазинини очишга қарор қилдик. Бу иш амалга ошди. Ҳозир бу дўкондан кишилар фақат маҳалла ва даҳа қўмиталарининг рухсат қоғози билан мебель олишмоқда. Шуниси диққатга сазоворки, биз бу борада кам таъминланган оилаларга имтиёзлар яратмоқдамиз. Ҳозирги кунда аҳолининг ҳимоясиз, бирмунча мураккаб шароитга тушиб қолган қатлами уруш ва меҳнат фахрийларидир. Бугунги кунда Фрунзе районида истиқомат қилаётган 120 минг аҳолининг 20 минг нафарини ана шундай фахрийлар ташкил этади. Район Кенгашининг навбатдаги йиғилишларидан бирида уларнинг яшаш шароитларини яхшилаш, меҳнат қилмоқчи бўлганларни ишга жалб қилиш, уларни дам олиш уйларига, санаторий ва профилакторийларга бепул йўлланмалар билан таъминлаш масаласини кўриб чиқдик. Шунингдек ёшлар билан ишлашга ҳам катта эътибор беряпмиз. Айниқса, армияга чақирилувчи ёшларга тарбия бериш, Президент Фармони ва яқинда Мудофаа Вазирлиги билан тузилган битим ижроси бўйича ҳам кенг кўламли тадбирлар амалга оширилмоқда.

1990 йилда районимизда Наврўз айёми, 1 Май ва 9 Май Ғалаба байрамлари ҳам намунали ўтганлигини алоҳида таъкидлаш керак. Бу байрамларни ўтказишга янгича ёндошдик. Маҳалла ва даҳа қўмиталари раислари билан маслаҳатлашиб, Тошкент Тўқимачилик комбинатининг тўқимачилар Маданият саройи олдида 1 Май куни жуда катта халқ сайли ташкил этдик. Бунда турли миллат вакиллари қатнашиб, ўзларининг миллий санъатларини намойиш қилдилар. 9 май куни Бобур номли боғга 200 дан ортиқ фахрийларни таклиф этиб шарафладик.

Бозор иқтисодиётига ўтиш муносабати билан аҳолини озиқ-овқат ва бошқа халқ истеъмоли моллари билан таъминлашни барқарорлаштиришда ҳам маҳалла ва даҳа қўмиталари катта роль ўйнамоқда. Ҳудудимиздаги ишчи назорати қўмитаси ҳар бир дўконда вақти-вақти билан текшириш ўтказиб, аҳолининг талабини, истагини ва қарорларнинг ижросини қатъий назорат қилиб бормоқда.

Ҳар ойда бир марта «Ҳокимият — Шўроларга!» номи билан чиқарилаётган ахборот бюллетенлари ҳам катта аҳамиятга эга бўлмоқда. Бу бюллетенларда район кенгаши ва ижроқўми амалга ошираётган ишлар, белгиланган тадбирлар, маҳалла ва даҳа қўмиталарининг фаолияти, бутун шўроларнинг ишлари ўз ифодасини топмоқда. Бу район меҳнаткашлари билан мулоқотимизни ҳам кучайтирмоқда.

Сўзимни якунлаб шуни яна бир бор таъкидлайманки, районимизда оммалашаётган бу янгилик ўзининг дастлабки самарасини бермоқда. Фақат шу йўл билангина шаҳримизда туғилаётган юзлаб, минглаб муаммоларни ҳал эта оламиз. Бирликда, аҳиллик-уюшқоқликда, ҳамкорликда, гап кўп. Бу янгилик айнан шунга хизмат қилмоқда.

Суҳбатдош Ф. МУҲИДДИНОВ.

ЗАМОН ВА ЁШЛАР

Ёшлар ҳаёти, ҳарбий-ватанпарварлик, ахборот ва спорт бўлими * 32-56-45

- МЕЗБОН СИРЛАШИШГА ТАЙЁР
- ҲАМ ҚУЛАСИЗ, ҲАМ ҚУЯСИЗ
- 18 ГА ТЎЛМАГАН КИМ БОР?
- ФАРЗАНД ОРТИҚЧАЛИК ҚИЛДИМИ?

• Сўз—бўлим мудирига

ТАНИШУВНИНГ КЕЧИ ЙЎҚ

Шу йил бошида рўзнома таҳририяти ҳар бир бўлим мудирига йил давомида қилинадиган ишлар режаси билан муштарийларни таништириб бориш вазифасини юклаганди. «Сўз бўлим мудирига» рукни билан рўзномамизнинг қишлоқ хўжалиги, саноат, шўролар ҳаёти ва бошқа бўлимларининг мудирлари чиқишлар қилишиб, ўз режалари билан ўртоқлашишди ва йилнинг ярмига келиб улар берилган ваъданинг анча-мунчасини уддалаб қўйишди. Гал менга келганда, очиғи, кўп иккиландим. Улар-ку тажрибали, ўз ишининг усталари. Айтдиларми — сўзларининг устидан чиқадилар. Мен-чи? Бўлим мудирлигига энди тайинланган бўлсам, бир қоп ваъда бериб, кейин фикрларим орзулигича қолаверсачи?

Хуллас, ишни аввал ўзимизча режалаштириб, бир изга тушиб олгандан кейингина муштарийлар билан танишишни дилимга тугиб қўйган эдим. Мана бугунги танишувда ҳам аксарият бажарилган ишга ҳисобот бериш, ҳам йилнинг қолган ярмига қандай режалар билан қадам қўйишни кўрсатиш мумкин.

Дастлаб бўлимни шакллантиришга киришдик. Таҳририят бу борада тўла эркинлик берди. Натижада аввалги ахборот ва ҳарбий-ватанпарварлик бўлими таркибида номи узун бўлган «Ёшлар ҳаёти, ҳарбий-ватанпарварлик, ахборот ва спорт бўлими» вужудга келди. Бироқ, айнан ана шу ном ҳозирги кундаги йўналишимизни тўлиқроқ белгилайди. Бўлимнинг алоҳида хусусиятларидан бири — у фақат ёшлардан ташкил топган. Мен муҳарририятдаги энг ёш бўлим мудири бўлсам (ўтган ойда 27 ни қаршиладим), бўлим ходимаси — 18 ёшли Шаҳноза Абдушоҳидова мухбирлар орасида энг кичигидир. Яна бир мухбиримиз — Даврон Аҳмедов сураткашлиги билан бошқалардан ажралиб туради. Уни Жигаристон, ҳарбий чақирув пункти, хуллас энг қайноқ жойлардан олиб келган суратли репортажлари орқали таниган бўлишингиз керак.

Уч ёшнинг ғайрати бирлашса тоғни ағдариши мумкин. Йил бошидан бери муштарийлар ҳукмига ҳавола этилган «Тараққиёт», «Вилоят ёшлари», «Уйингоҳ», «Бурч ва садоқат» саҳифалари бу борадаги дастлабки қадамларимиз. Ушбу саҳифалардан жой олган «Танишинг: ёшлар маркази», «Котиб фикр билдиради», «Матбуот маркази хабар беради», «Билимдонлигингизни синанг», «Ҳеч ким ва ҳеч нарса унутилмайди» рукнлари остида берилаётган туркум мақолалар, муҳарририятга келаётган мактублардан кўриниб турибди, ўқувчиларимизда қизиқиш уйғотган. Яқинда Ўзбекистон — Қирғизистон халқларининг чамбарчас тақдирига бағишлаб тайёрланган махсус саҳифа ҳам эътиборга сазовор бўлди.

Бироқ, биз ёшларнинг ҳаётий ва иш тажрибамиз камлиги кўп ҳолларда ўз таъсирини ўтказмоқда. Мақолаларнинг ҳаммаси ҳам пишиқ ва пухта тайёрланаяпти деб айтиб бўлмайди. Улардан, очиғи, ўзимизнинг ҳам кўнглимиз тўлмайди.

Янги саҳифа баҳонасида дилдаги гапларни айтишга ҳаракат қиляпмиз. Бугунги «Замон ва ёшлар» саҳифаси энг ёш муштарийларимизга мўлжалланган. Унга аслида ёш муштарийлар мактублари туртки бўлди. Улар сўнгги пайтларда ёшлар муаммоларига бағишланган мақолалар деярли кўринмай қолгани, вилоятимиз йигит ва қизларининг қизиқишларига мос саҳифалар тайёрланмаётганидан куюниб ёзишади. Ёшликнинг энг ҳаяжонли дамлари — севги, вафо, муҳаббат, энг унутилмас воқеалари — рашк, садоқатсизлик ва энг мудҳиш ҳодисалари — жиноят, қабоҳатлар биз қаламкашлар эътиборини четлаб ўтаётганлигини тўғри кўрсатишади. «Замон ва ёшлар»нинг қайтадан туғилиши ҳам ана шу мавзуларга яна мурожаат қилиш учун сабаб бўлди.

«Севгида дастур йўқми?» Атрофимизда кечаётган воқеалар ана шу саволни кўндаланг қўяди. Бир томондан севишганлар орасида кўпчилик биладиган қоидалар бор: бир-бирига ишониш, ўзаро ҳурмат, садоқат ва ҳоказо. Бошқа томондан эса ҳар бир муносабат ўзига хос кечадики, иккала томон ўзича қоидаларга амал қилса ҳам янгидан-янги муаммога дуч келади: қайнона, касаллик, касб можароси ва бошқалар. Бундай вазиятларда ёшлар нима қилиши керак? Қайси дастур бахтли келажакка етаклайди? Ўйлаймизки, «Замон ва ёшлар»да бериладиган ибратли воқеалар ёшларни ҳушёрроқ бўлишга чақиради. Тиканни кўрмай туриб босишдан асрайди. Бундай воқеалардан ёшлар «Қизим, сенга айтаман, келиним, сиз эшитинг» қабилида хулоса чиқариб олсалар, фойдадан ҳоли бўлмайди.

Баъзилар муҳарририятга «менинг қайнонам ундоқ, севган ёрим бундоқ» деб хат йўллашлари мумкин. Йўқ, уларнинг юзини шувут қилишга шошилманг. Рўзнома онла можаросига аралашиб, қозилик қила олмайди. Бироқ қийинчилик пайтда дилдаги гапларни қоғозга тушириб ёзиш мумкин. Фақат охирида «Мезбонга» деб қўйишни унутманг. Биз келишиб, бўлимда янги — Мезбон лавозимини таъсис этдик. Унинг кимлигини ҳеч ким билмайди. Ўз томонидан мезбон ҳам мактублар орқали билган сир-асрорни ҳеч кимга айтмайди. Борди-ю, улар муҳокамага сабаб бўлса, қаҳрамонлар исм-шарифлари ўзгартирилиб, шундан сўнгтина эл ҳукмига ҳавола этилади. Шундай қилиб «Замон ва ёшлар» саҳифасининг Мезбони мактубларингизни кутади.

Бугунги саҳифадан жой олган яна бир рукн «Эсдалик учун дастхат»ни бошқача ном — «Муштарийлар талабига биноан» деб ҳам атаса бўларди. Унда ёшлар ўзлари қизиққан, улар давраси орасида машҳур бўлган турли касб эгалари — санъаткорлар, олимлар, спортчилар билан учрашадилар. «Замон ва ёшлар»нинг навбатдаги сонида сиз хоҳлаган киши сизни қизиқтирган барча саволларга жавоб беради. Мана, бугунги саҳифада кўпчиликнинг талаби асосида «Болалар» гуруҳи билан учрашасиз.

Бундан ташқари «Шундай вазиятда нима қилган бўлардингиз?», «Ўйлаб қоласан киши» каби рукнлар борки, улар ҳам ёшларимиз орасида баҳс ва тортишувларга сабаб бўлса, бу рукнлар остида берилаётган сўров ва мақолалар уларни бефарқ қолдирмаса —бундан биз фақат хурсанд бўлардик.

Қисқаси, бўлимимиз томонидан тайёрланган навбатдаги саҳифа муштарийлар ҳукмига ҳавола.

Аброр ИМОМХЎЖАЕВ,
Ёшлар ҳаёти, ҳарбий-ватанпарварлик, ахборот ва спорт бўлими мудири.

• Тенгдошинг ижоди

Тўхтамурод ҲАСАНБОЕВ дастлаб «Совет Ўзбекистони» ва «Ёш ленинчи» рўзномаларида мусаҳҳиҳ, мухбир бўлиб ишлаган. 1987 йилдан Пискент район «Меҳнат байроғи» рўзномасида ижод қиляпти. У шу рўзнома «Наштар» ҳажв бурчаги» саҳифасининг ташкилотчиси ва олиб борувчиси. Қуйида унинг бизга йўллаган ҳажвий материаллари билан танишасиз.

ЗЎР НАРСА ЭКАНМИ-А?

Икки улфат уни кўришди-ю, ҳайратдан қотиб қолишди.

— Оҳ-оҳ-оҳ, Холмамат, анавини қара-я!

— Ие, ўнгимми, тушимми? Вой-дод, қоматингдан аканг ўргилсин!

— Аммо гапнинг ўғил боласи, бунақасини яқин орада кўрмагандим-да!

— Мен ҳам...

— Ҳей, бу қайси эркакнинг бахти экан-а! Ўзиям зўр нарса экан-да!

— Қувурали, қани энди ҳозир ҳеч кимнинг иши бўлмаса-ю бир қултум сув билан... ичворсанг...

— Оҳ, дўстим-а, қўй ёшликни, бўйдоқликни эслатмасангчи, у кунлар қайтиб келармиди энди...

— Менга қара, ошна. «Оҳвоҳ»ни қўй. Одам дунёга бир марта келади. Эркакмиз-ку, бахтимизни бир синаб кўрайлик-да! Анавиндин секин суриштир: бирортасига қарашли бўлса, индамай чиқиб кетаверамиз.

— Холмамат, шунақа дейсан-у, аммо ақл билан иш қилган яхши. Э, сен биззи хотинди қилиғини билмайсан-да! Агар бунақа нарсаларга «илашиб» қолганимни сезса борми, ҳатто уйга ҳам киргазмайди, номард!— Қувурали бурнини тортиб қўйди.— Шунақа пайтда уйланганимгаям пушаймон бўлиб кетаман. Нега бунчалик шошганмиз-а, хотин олишга!

Суҳбатни ора-сира эшитиб турган сотувчи йигит уларнинг дардини билгандек, яқинлашди.

— Оббо, акахонлар-эй, жуда таърифини келтирдинглар-да!— деди у тиржайиб.— Бир оғайним нариги бўлимдан у-бу харид қилгунимча шу ерда турсин, деб қолдириб кетувди. Одил найновнинг чойхонасидан 20 сўмга олганмиш. Жуда содда экансизлар-да. Ароқни «прилавка»га қўйиб, очиқ сотадиган даврлар ўтиб кетди, акахонлар!

«ТЕЛЕФОНОГРАММА»

Телефон жиринглайди. Дастакни кўтараман. Қиз боланинг қўнғироқдек овози:

— Сомлайкум. Қаер бу?

Саломдан ҳам «тежаб» қолишга одатланган ўзбек қизига бир ўзбекча жавоб қилгим келади.

— Таҳририят.

— Уф-ф! Кечирасиз...

Дастакни қўяман. Бироздан сўнг яна қўнғироқ.

— Сомлайкум. Қаер бу?

— Таҳририят, дедим-ку, синглим!

— Ҳой ока, сиз билан ҳазиллашишга вапше вақтим йўқ. Тушунадиган қилиб гапирсангизчи?

— Редакция.

— Шунақа демайсизми? Ёзиб олинг, телефонограмма бор.

Суҳбатдошимнинг оғзидан чиққан сўзларини бир-бир қоғозга тушираман:

«Бугун, обеддан кейин соат 3 да правлениеда обший собрания. Шаҳар территориясидаги ҳамма организация бошлиқлари қатнашишлари шарт. Кўриладиган масалалар: Документация ишларини ўзбекча юргазишнинг бориши ва шу масалалар бўйича парткомлар отчети. Раис — подпись — Ишанкулов. Передала... ўзбекчасига нима дейди?

— Гапини етказди,— таржима қиламан мен.

— Вуй, тавба, мен нима сизга — келиннинг янгасиманми? Короче, передала Джураева. Тамом!»

Тўхтамурод ҲАСАНБОЕВ.

ЭЪТИБОР АЗИЗ

Бўкадаги Болалар уйининг тарбияланувчилари яқинда Бекобод район комсомол қўмитаси томонидан турли хил совғалар олишди. Болаларга айниқса, тенгдошлари, яъни Бекобод райони Кашшофлар уйи қатнашчилари тайёрлаб келган байрам концерти манзур бўлди.

Қувноқ қўшиқ ва куйлар узоқ вақт янгради. Болаларнинг шўх ва шодон кулгуси катталарда завқ уйғотди. Бекобод район комсомол қўмитасининг бу учрашувни уюштиришдан асосий мақсади ҳам шу эди. Комсомол қўмитаси болаларга келтирилган совға-саломлар учун 2 минг сўмдан ортиқ пул сарфлади. Лекин гап унинг миқдорида эмас, эътиборда. Болаларни бир оғиз ширин сўз, дилдан айтилган бир қўшиқ ёки биргина табассум билан хушнуд қилишнинг ўзи ҳам хайрли ишдир.

• Севгида дастур йўқми?

НАҲОТ ЎША МУҲАББАТ ЭДИ...

Ўшанда тўққизинчи синфда ўқир эдик. Шу йили синфимизга янги ўқувчи — Дониёр исмли бола келган эди. Бўйбасти келишган бу бола биз билан жуда тез чиқишиб кетди. Кўзга ташланадиган бўлгани учунми, синфда пайдо бўлиши билан қизларимиз эътиборларини унга жалб қилишарди. Рус мактабда ўқигани сабабли кўп фанларни ўзлаштиришда унга кўмаклашардик.

Ҳамма билан ҳазил-мутойиба қилиб гаплашадиган Дониёр синфимиздаги Нодира исмли қиз билан бошқача — жиддийроқ оҳангда гаплашарди. Бориб-бориб у жуда ўзгариб кетди. Дарс давомида муаллимнинг гаплари Дониёрнинг қулоғига кирмасди, у нигоҳини Нодирадан узолмай ўтирарди. Танаффусларда ҳаёли паришон эди. Бир нарса сўраб қолсак, чўчиб тушгандай жавоб берарди. Секин-аста Дониёр Нодирани уйига кузатиб қўядиган, унинг ёнидан ҳеч силжимайдиган бўлиб қолди. Нодиранинг ҳам Дониёрга нисбатан бефарқ эмаслиги сезилиб турарди.

Шу тариқа бир йил ўтиб кетди. Ҳаётнинг энг гўзал 17 ёшига қадам қўймоқдамиз. Мана, кўпчилигимиз орзу қилган «битирувчи синф» номини ҳам олдик. Олдинда давлат имтиҳонлари, кейин «яхши ният ёрти мол» деганларидек, биримиз олийгоҳга, биримиз билим юртига кириш тараддудида юрибмиз.

Нимадир бўлди-ю, Дониёр билан Нодиранинг ораларига совуқлик тушиб қолди. Бир кун кўрмаса туролмайдиган Дониёр туғилган кунида Нодира олиб келган совғани қўл учида ушлаб, менсимагандай бир чеккага ташлаб қўйди. Нодира қизариб, бизнинг олдимизда ер ёрилмади-ю, ерга кириб кетмади. Доимо уларга ҳавас билан қарайдиган синфдошларимиз билан ҳайратда қолдик. Кейин билсак, Дониёр бошқа синфдаги бир қизни ёқтириб қолган экан.

Битириш кечаси мактаб ҳовлисида қизлар билан гурунглашиб турган эдик. Ёнимиздаги ўриндиққа бир қиз билан бола келиб ўтиришди Уларни кўриб орамизда турган Нодира югуриб ичкарига кириб кетди.

Бутун меҳрини Дониёрга қўйган, не-не орзуларини у билан боғлаган Нодирага йиғлашдан бошқа илож қолмаганди. Дониёр-чи? Ахир, у ҳам эндигина 17 га қадам қўйганди-ку?!

Энг қизиғи, улар бирга ўқишни орзу қилишарди. Юқоридаги воқеадан кейин ҳеч ким бундай бўлишига ишонмасди. Лекин икковлари ҳам, ўзлари ўқишни орзу қилишган олийгоҳга ҳужжат топширишди.

Ҳозир улар бир олийгоҳда, бир куллиётда, бир курсда ўқишаяпти. Бироқ... бир-бирлари билан гаплашишмаяпти.

ШАҲЛО.

• Эсдалик учун дастхат

«БОЛАЛАР» САВОЛИНГИЗНИ КУТИШЯПТИ

«Ҳаммага салом! Сизнинг хизматингизда Тошкентнинг энг зўр, «самый дискотечный группа»си— «Болалар». Ўзбекистон ёшларига Пушен студиясида 1990 йил январь ойида ёзилган магнит альбомини ҳавола қиламиз. Раҳбаримиз — Руслан Шарипов ёки «Олов». Бизнинг солистлар — Тоҳир Содиқов, Баҳодир Пўлатов ва мен — Жавоҳир Зокиров. Қани, болалар, бошладик!»

Ўтган йил бошида ана шу жумлалар билан бошланадиган, кетидан эса енгил эстрада оҳангларида таралган ўзбекча қўшиқлар янграган кассеталар кўча-кўйда сотилганида кўпчилик уни ҳазм қила олмаган эди. Катта ёшлилар «Булар ўзи бадиий кенгашдан ўтишганми» деб савол беришса, ўрта ёшлилар «ўзларича нима дейишмоқчи» деб кетини кутишган эди. Шунинг учун бўлса керак — «Болалар» асосан болалар орасида машҳур бўлиб кетди. Бу кассета юқори синф ўқувчилари иштирок этган кечаларда, талабалар ётоқхоналарида ҳам жаранглай бошлади.

Тез орада «Оҳ, менинг маликам», «Эсингдами қиш кунлари», «Бо-ла-лар» нақоратлари ёшларнинг оғзидан тушмай қолди. Дастага «вой мақтанчоқлар, болакайлар-эй» деб қараган оқим кўпайган сайин, «Болалар»нинг тарафдорлари кун сайин ошиб борди. Иш шунгача бориб етдики, концерт чиптаси 10 сўмга, олғир сураткашларнинг «Болалар» тасвирланган оқ-қора суратлари 3 сўмга чиқиб кетди.

Хўш, «Болалар» ким, қаердан келиб қолди? Бу саволларга жавоб топиш учун «Болалар» билан учрашмоқчи бўлдик. Лекин уларни «ушлаш» осон бўлмади. Дам гастролда, дам машғулотда. Уларнинг қаерда машғулот қилишини ҳам билиб бўлмайди — доимий манзилгоҳлари ҳалигача йўқ. Ниҳоят таниш-билишчиликни ишга солишга тўғри келди. Бунинг учун эса... КПСС XXVIII съезди делегати, халқ маорифи аълочиси, тажрибали педагог Назира опа Аҳмедовага сим қоқдик. Эшитишимча, «Болалар»нинг бир гуруҳи опа раҳбарлик қилаётган Октябрь районидаги 41-мактабда ўқишар экан. Назира опа дарҳақиқат, дастанинг асоси ўз ўқувчилари эканлигини таъкидлаб, ҳозирча фақат Тоир Одилов ўқиётгани, ака-ука Ҳусан ва Тоҳир Содиқовлар, Баҳодир Пўлатов ва Жавоҳир Зокировлар аввалги йиллари мактабни битириб кетишганини таъкидладилар. Ниҳоят Назира опа орқали Тоирни, у орқали Тоҳирни ва ниҳоят у орқали акаси — ҳозирда дастага раҳбарлик қилаётган Ҳусан Содиқовни топдик.

Ҳусан ниятимизни тушуниб, «Болалар» билан яхши таниш бўлмаганларга дастанинг тарихи ҳақида қуйидагича маълумот берди.

Укаси Тоҳир райондаги Маданият уйида мусиқа тўгарагига қатнашиб юрган пайтларидаёқ синфдош дўсти Жавоҳир Зокиров билан машқ қилиб юришган. Иккаласи ўзлари яратган қўшиқларни магнитофон кассетасига ёзиб олишган. Жавоҳирнинг Зокировлар сулоласидан эканлиги (Ҳамза театрининг актёри Жамшид Зокировнинг ўғли) етарлича мавқега сабаб бўлган. Кассета унинг холаси Наргиза Зокировага, ундан эса турмуш ўртоғи, «Байт» гуруҳининг раҳбари Руслан Шарипов қўлига тушган. Аввалдан ўзи орзу қилиб юрган режаларини Руслан шу болалар билан амалга ошириш мумкинлигини тушунди.

У болалар билан учрашди ва мақсадини айтди. Бу пайтга келиб Ҳусан армиядан қайтди. Тоҳирга дастлабки машқларини акаси ўргатганини ҳисобга олсак, бўлажак дастага уни ҳам қабул қилиш тўғрисида ортиқча гап бўлмади. Шу тариқа Руслан Шарипов раҳбарлигидаги «Болалар» гуруҳи пайдо бўлди. Дастлаб «Болалар» Ўзбекистон ССР физкультура ва спорт Давлат қўмитасига қарашли «Ўзспортконцерт» таркибида фаолият кўрсата бошлади. Даста 1990 йил январида «Эсингдами, сени...» номли биринчи магнитофон альбомини ёзди. Тез орада «Болалар» номи билан иккинчи альбом ҳам ёш эстрада шинавандалари ҳукмига ҳавола қилинди. Бироқ «Ўзспортконцерт»да гастроллар кўпайиб ижод учун имкон камлик қилди.

«Болалар» «Ўзспортконцерт» таркибидан чиқишиб «Улуғбекфильм» билан шартнома тузишди. Ниҳоят «Кузги тунлар» номи билан 3-альбом тайёрланди. Бироқ дастанинг моддий техника базаси бўлмай туриб, узоққа бормаслигини «Болалар» яхши тушунишди. Доимий машқ қилиш учун бино, транспорт масалалари ҳал қилиб берилмагандан кейин «Улуғбекфильм» билан ҳам хайр-маъзур қилинди.

Бу орада даста таркибида жиддий ўзгаришлар бўлди. Шу йилнинг март ойида Руслан Шарипов ва Наргиза Зокировалар «Болалар»дан чиқиб янги — «Эски шаҳар» гуруҳини тузишди. Жавоҳир Москвага — Бутуниттифоқ Давлат Кинематография олийгоҳига ўқишга кирди. Бироқ у даста билан хайрлашмади. Каникулга келди дегунча машғулотларда қатнашади. «Болалар»га Тоир Одилов ҳамда Рустам Зоҳидов қабул қилинди. Ҳозир «Болалар» «Нигоҳ» фирмаси билан ҳамкорликда 4-альбомни ниҳоясига етказишаяпти. Бир ярим йилда тўртта альбом — бу 50 га яқин қўшиқдир.

Даста Олмаота, Ашхобод, Хўжанд шаҳарларида гастролда бўлган. Ҳозир Москвада катта концерт программасида иштирок этиш учун рус тилида ҳам қўшиқлар тайёрлаяпти.

«Болалар» ҳақида қисқача, аммо батафсил маълумот ана шулар. Қолганига, унинг яккахонлари сиз муштарийларнинг саволлари орқали жавоб беришади. Демак, «Болалар» саволларингизни кутишаяпти. Ким бирор маълумотга эга бўлмоқчи бўлса 1 июлгача рўзномага савол билан мурожаат этиши лозим. Саҳифамизнинг навбатдаги сонида жавобларни ўқийсиз.

Шаҳноза АБДУШОҲИДОВА.

«Болалар»ни эсдалик учун Абдувоҳид ТЎРАЕВ суратга туширган.

• Ўйлаб қоласан киши

«КИМГА ФАРЗАНД КЕРАК?»

Муҳарририятга келган хатда шу сарлавҳани ўқишимиз биланоқ хайрон қолдик. Бироқ, хат эгаси ҳар ҳолда кўчага ташлаб кетгандан кўра рўзнома орқали мурожаат қилишни мақбул кўргандир деган мулоҳазага бориб мактубни ўқишда давом этдик. Маълум бўлишича, топширилмоқчи бўлган фарзанд жуда ҳам кўчада қолдирадиган эмас.

Яхшиси хатнинг тўлиқ мазмуни билан таништирамиз. «Ҳурматли тошкентлик ота-оналар. Кимга фарзанд керак? Ёши 14 дан ошган, ишчан қиз бола. Исми—Лайло. Бироқ, қолган маълумотни маълум сабабларга кўра бера олмайман. Ким Лайлони асраб олмоқчи бўлса, ўз манзилгоҳини «Тошкент ҳақиқати» рўзномасида эълон қилсин. Кейин ўша одам билан учрашамиз. Жавобни интизорлик билан кутаман. Д. У.».

Бор гап шу. Конвертда ҳеч қандай манзилгоҳ йўқ. Бошқа вазиятда бу «аноним» экан деб бир чеккага ирғитиб қўйишимиз мумкин эди.

Аммо... Вазият хатни ёзишга мажбур қилган бўлса-чи? Балки бу охирги йўлдир! Шунинг учун ҳам эгасиз хатни эълон қилдик. Буёғи катталарга ҳавола. Ким Лайлони ўзига қиз қилиб олмоқчи?

«КВАНБОК» — ТИКЛАНИШ ДЕМАКДИР

Суратда: Байрамдан лавҳалар. Суратчи: Р. НУРИТДИНОВ.

Корейсларнинг «Оволь дано» миллий байрами шоли экиш тугаллланганига бағишланган бўлиб, у яна тикланди. Лекин энди миллий байрам ўзбек диёрида тикланди.

Қадим замонлардаёқ бу воқеага алоҳида аҳамият берилар эди. Ёзда кун билан тун бараварлашган пайтда, дала ишлари тугаллангач сайил уюштирилар, унда қўшиқ ва рақслар, баҳслашувлар ва зиёфат ташкил этилар эди. Буларнинг ҳаммаси мўл ҳосил умиди билан боғлиқ бўларди. Пойтахтнинг Бектемир районидаги корейсларнинг «Кванбок» маданият маркази аъзолари ўз олдиларига анча унутиб юборилган урф-одатлар ва маросимларни қайтадан тиклашни, авлодларининг удумларини эслашни вазифа қилиб қўйдилар. Бу ишни «Оволь дано» байрамига тайёргарлик кўришдан бошлашди. Бу ташаббусни шаҳар ва район маъмурлари қўллаб-қувватлаб, байрамни ўтказиш учун «Бахт-роҳат» бирлашган дам олиш зонасини ажратдилар. Совет корейслари Тошкент маданият маркази маблағ билан ёрдам берди, зарур адабиётлар билан таъминлади.

Байрамни ташкил этувчиларнинг ишига таҳсин айтиш керак, бу ерда майда-чуйдалар бўлмади, ҳамма жойда байрам «бекалари»нинг қўли сезилиб турди. Байрамга келганлар корейс миллий таомларини татиб кўришлари мумкин эди. Шу ерда, савдо дўконларидан корейс тилини ўргатишга бағишланган ва миллий қўшиқлар ёзилган магнитофон кассеталарини, бадиий ва махсус адабиётларни — русча-корейсча луғатлар, буклетлар ва бошқа адабиётларни харид қилиш мумкин эди.

Байрам режалари жуда тиғиз: бадиий ҳаваскорлик тўгаракларн қатнашчиларининг чиқишлари (улар эса оз эмасди) каратэ ва таэквондо, «сирим» миллий кураши усталарининг кўргазмали чиқишларига туташиб кетди.

— Байрам жуда яхши ўтди, — деди байрамни ўтказиш ташаббускор гуруҳининг аъзоси А. Н. Цой. Шундай катта ишга бош қўшганлигимиз яхши бўлди. Ҳозир биргина бизнинг Бектемир районимизда 8 мингга яқин корейс яшайди. Уларнинг кўпчилиги ёшлар бўлиб ўз халқининг тарихинигина эмас, она тилини ҳам билмайди. Миллий меросимизни сақлаб қолиш юзасидан ҳозир аниқ чора-тадбирларни кўрмасак, бутун бир миллатнинг бой маданий қатламларидан бири изсиз ғойиб бўлиши мумкин

Ҳа, байрам яхши ўтди. Фақат Тошкентда эмас, Коммунистик районидаги «Политотдел» жамоа хўжалигида, совет корейслари тўп бўлиб яшайдиган бошқа жойларда ҳам байрам яхши ўтди. Демак, ўзбек диёрида «Оволь дано» мунтазам ўтказиладиган бўлди.

М. КИМ,
ЎзТАГ мухбири.

УРУШ ВА МЕҲНАТ ФАХРИЙЛАРИ ВИЛОЯТ КЕНГАШИДА

ШИРКАТЛАР БИРЛАШМАСИ ТУЗИЛДИ

ЯҚИНДА уруш ва меҳнат ветеранлари Тошкент вилояти кенгаши қошидаги «Ветеран» кооперативлари ва кичик корхоналарнинг вилоят бирлашмасини ташкил қилиш бўйича таъсис конференцияси бўлиб ўтди.

Таъсис конференцияда жойлардан сайланган делегатлар, район ва шаҳар фахрийлар Кенгашларининг раислари, Ўзбекистон жумҳурияти фахрийлар Кенгаши қошидаги «Ветеран» кооперативлари ва кичик корхоналари бирлашмасининг раиси Н. А. Аҳмедов ва масъул ходимлар қатнашдилар.

Тошкент вилояти фахрийлари Кенгашининг раиси А. П. Алимов ва республика бирлашмасининг раиси Н. А. Аҳмедов ўртоқлар маъруза қилдилар.

Конференция «Ветеран» кооперативлари ва кичик корхоналарининг Уставини муҳокама қилиб, тасдиқлади.

Уруш ва меҳнат фахрийлари кооперативларининг вилоят бирлашмаси ташкил этилиб, унинг бошқарувчиси қилиб ўртоқ С. Х. Воҳидов сайланди. 7 кишидан иборат бошқарув аъзолари ва тафтиш комиссияси сайланди.

«ФИНВЕСТ» ХАБАРЛАРИ

Яқинда рус тилида молия мутахассислари ва иқтисодчилар учун «Финвест» (Финансовый вестник) — «Молия ахбороти» ойлик газетаси чиқа бошлади. Унда халқаро рўзномалардан олинган қизиқарли материаллар бериб борилмоқда. Қуйида мазкур газетада чоп этилган хабарлардан бир нечтасини муштарийлар эътиборига ҳавола этамиз.

АНГЛИЯ ҚИРОЛИЧАСИНИНГ САРФ-ҲАРАЖАТЛАРИ

Англия ҳукумати 1991 йил учун қирол оиласи сарф-харажатларига 7,9 миллион фунт стерлинг миқдорида маблағ ажратди. Бу жаҳонда ҳокими мутлоқ оиласининг эҳтиёжлари учун ажратилган энг катта маблағ бўлиб, айни вақтда мазкур оиланинг яшаши учун ҳаржланади.

Шундай мақсад учун Швецияда давлат хазинасидан 4,4 миллион, Испанияда 4,3 миллион фунт ва бошқа қирол ҳокимиятини ҳурмат қилувчи мамлакатларда бундан ҳам камроқ маблағ ажратилади.

Британия хазинасидан ажратилган маблағлар дастлаб қирол ошхонасининг харажатларига (200 минг фунт), вино сақланадиган омборларга (180 минг), мебель жиҳозларига (180 минг), хиёбон-боғларда қабул маросимларини ташкил этишга (213 минг), кир ювиш харажатлари учун (64 минг) сарфланади. Бундан ташқари 139 минг фунт идора жиҳозлари, 123 минг фунт компьютерлар харид қилиш, 13 минг фунт эса газета-журналларга обуна бўлиш учун харжланади.

Қирол оиласининг бошқа ҳаражатлари ташқи ишлар, транспорт, молия вазирликлари ҳамда марказий ахборот бюроси сметалари орқали ўтказилади. Бу мақсадларга жорий йилда 46,2 миллион фунт стерлинг сарфланиши кўзда тутилган.

Харажатлар ҳақида гапирар эканмиз, Буюк Британиянинг қирол оиласи Британия миқёсидаги энг бадавлат уруғ-аймоқлардан бири эканлиги, айрим маълумотларга қараганда бу оиланинг бойлиги 15 миллиард фунт стерлингдан ҳам ортиқлигини кўзда тутишимиз керак. Шунга қарамай хазинадан маблағ ажратилиши давлат учун ортиқча исрофгарчиликдир. Чунки мамлакатда маблағталаб эҳтиёжлар, ишсизлар анчагина. Бундан ташқари қадимги урф-одат бўйича қиролича солиқ тўлашдан озод қилинади. Бу ҳақда сарой вакили айтганидек, солиқлар тўғрисидаги фармонлар қиролича номидан қабул қилинади. Шундай экан, унинг солиқ тўлаши номақбулдир.

ШИША УЧУН 100 МИНГ

Виночилик, айниқса қадимдан анъанага айланган мамлакатларда хўжаликнинг катта даромад келтирувчи тармоғи ҳисобланади. Унинг хусусиятларидан бири шундан иборатки, ичимлик қанча узоқ муддат сақланса унинг баҳоси шунча ошиб бораверади. Ҳар йили «Кристи» ва «Сотбис» номли энг машҳур ярмаркада ўтказиладиган кимошди савдосида жаҳоннинг барча ўлкаларидан, шунингдек Совет Иттифоқидан келтирилган узоқ муддат сақланган винолар сотилади. Айрим шишалардаги виноларнинг баҳоси 100 минг доллар миқдорида белгиланади. Масалан, яқинда сотилган 1865 йил ҳосилидан тайёрланган «Шато лафитта» виносининг қиймати ана шу баҳога яқинлашди. Шунинг учун ҳам бизнесменларнинг кўплаб миқдордаги маблағлари винолар тайёрлашга сарфланади. Уларнинг айтишича, вино бойлик орттиришда қўл келиши билан бирга кишиларга хушкайфият бахш этишда хизмат қилади.

ҲАВАСКОР КОЛЛЕКЦИЯЧИ

Жаҳонда қоғоз пул, турли суратлар, танга ёки ҳатто заёмларни тўпловчи ҳаваскорлар ҳақида эшитганмиз. Лекин эски паровозларни тўпловчи коллекционер борлигини биласизми?

Америкалик бадавлат коллекциячи Париж ярмаркасидаги кимошди савдосида 1936 йилда яратилиб, кўп йиллар давомида Париж ҳамда Страсбург орасида қатнаган паровозни сотиб олди. Қизиғи шундаки, паровозни харид қилган коллекциячи уни Париждан Американинг Джексон-сити шаҳридаги паровозлар музейига олиб бориш учун 6 миллион доллар сарфлади.

ЗАҲАРЛИ ПАШША

Қизил бошли яшил ўлимтик пашша бошқа пишшалардан фақатгина калласининг ранги билан фарқ қилса-да, лекин инсонлар ва чорва молларини ҳалокатга маҳкум этиши мумкин. У 1988 йилда Ливия ва Мисрда кенг тарқалиб, кейин АҚШ ва Лотин Америкаси мамлакатларида даҳшатли тезлик билан кўпайди Бу мамлакатларга заҳарли пашшалар четдан сотиб олинган қорамолларга эргашиб келган бўлса керак, деган тахмин бор.

Кўп ҳолларда болалар заҳарли пашшаларнинг қурбони бўлишмоқда. Унинг хавфли томони шундаки, пашша инсон ва ҳайвон танасидаги яраларга тухум қўяди. Тухум эса теридан овқатланади. Тезда ярани кенгайтириб, қонатади ва йиринглай бошлаган ярадан ёқимсиз ҳид келади.

Айни пайтда қизил бошли пашша Жанубий Европа, Яқин Шарқ, Осиё ва Африка мамлакатларига хавф солмоқда. Пашша бир кунда 300 километргача бўлган манзилга учиши мумкин ва жуда тез кўпаяди.

АҚШ ва Жанубий Америка мутахассисларининг тажрибаси шуни кўрсатадики, агар тезкорлик билан заҳарли пашшага қарши курашилса, уларни тугатиш мумкин. 1989 йили бу ҳашорат билан курашувчи ишчи группалари тузилган. 1991—1992 йилларда заҳарли пашшага қарши барча зарур тадбирларни қўллаш ишларини Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг озиқ-овқат ва қишлоқ хўжалик бошқармалари олиб бормоқда.

СПИД МАЪЛУМОТИ

Жаҳон соғлиқни сақлаш маълумотига қараганда, ер юзида бир ойда ўрта ҳисоб билан 7 минг киши СПИД касаллигига дучор бўлмоқда. Ҳозирда бу касал билан оғриганларнинг умумий сони 300 мингга етди. Касаллик 150 дан ортиқ мамлакатда рўйхатга олинмоқда.

СПИД касали аниқланган 1989 йилдан ҳозирга қадар 700 минг киши бу касал билан оғриган. Касални юқтирганлар сони эса 8—10 миллионни ташкил қилади. Бу кетишда 2000 йилга бориб СПИДни юқтирганлар сони 15—20 миллионга етса керак.

1981 йилда АҚШда касаллик рўйхатга олина бошлаганда касалланганларнинг сони 13800 га яқин эди. Бу кўрсаткич бўйича АҚШ жаҳонда биринчи ўринни эгаллаган. Иккинчи ўринда эса 120 мингга яқин касалланганларни рўйхатга олган Бразилия туради. Лекин негадир 23 мамлакатда бу бедаво дард билан оғриганлар рўйхатга олинмайди. Булар — Афғонистон, Бангладеш, Ироқ ва бошқа мамлакатлар.

Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилотининг таъкидлашича, СПИД касаллигининг энг кўп тарқалган жойи Африка қитъаси ҳисобланади. Мазкур қитъада даволаш сифатининг ниҳоятда пастлиги аҳолини тиббий назорат қилиш ва маълумотлар олишга имкон бермайди. Бундан ташқари шифокорлар хасталикни аниқлашда хатоликларга йўл қўяди.

Юқоридаги материаллар «Финвест» газетасининг 2-сонидан олинди.

Ҳикмат СОБИРОВ
тайёрлаган.

ОРОЛБЎЙИ БОЛАЛАРИ — ТОШКЕНТДА

Тошкентга Қорақалпоғистондан 160 нафар бола келди. Орол денгизи қуриб бораётганлиги туфайли экологик фалокат рўй бериши натижасида уларнинг соғлиғидан шифокорлар ташвишга тушмоқдалар. Болалар шаҳарнинг энг яхши шифохоналари ва тадқиқот муассасаларида тиббий кўрикдан ўтказилади. Бу тадбир Орол ва Оролбўйини қутқариш жумҳурият жамоат ташкилотининг ташаббуси билан ўтказилмоқда.

— Ҳар беш кунда ана шундай гуруҳлар Тошкентга келиб туради, — деди комитет раиси Пирмат Шермуҳамедов. — 8—14 ёшдаги ўқувчилар педиатрия илмий-тадқиқот илмгоҳида, жумҳурият клиник касалхонасида, Ўрта Осиё педиатрия илмгоҳида ва бошқа табобат муассасаларида синчиклаб текширувдан ўтказиладилар. Касаллик аниқлангач, болаларнинг ҳар бирига тегишли муолажа тайинланади, маҳаллий шифокорлар уларни даволашади. Зарур бўлган тақдирда болалар санаторийларга даволаниш учун юборилади. Орол жамғармаси маблағлари ҳисобидан болаларга кийим-бош ва дори-дармон сотиб олишни режалаштираяпмиз. Уларнинг Тошкентда бўлган вақтларида маданий ҳордиқ чиқаришларини ҳам унутмадик — болалар театрларга, концертларга, истироҳат боғларига боришади, Ўзбекистон пойтахти бўйлаб саёҳат қилишади.

Бутун ёз давомида Оролбўйидан 1760 нафар болани Тошкентга олиб келиб, тиббий кўрикдан ўтказиш ва уларнинг дам олишини уюштириш режалаштирилган. Биз бу ишнинг фақат бошланиши эканини яхши тушунамиз, экологик фалокатни тугатиш, сувга тўла ва тўлақонли Оролни тиклашга алоқадор бутун бир тадбирлар мажмуи амалга оширилгандагина, Оролбўйи болалари соғлиғини таъминлаш мумкин. Лекин ниманидир кутиб, бу тадбирлар қачон амалга ошириларкин дея қўл қовуштириб ўтириш жиноят бўлади, деб ҳисоблаймиз. Одамларнинг виждони йўқолишига йўл қўйиш керак эмас. Кулфатга йўлиққан кишиларга нисбатан бир оз бўлсада, кўрсатилган меҳр-мурувват уларга фойда берса, ўзимизни озгина бўлсада енгил ҳис қилардик. Томчидан жилғалар, жилғалардан дарёлар, дарёлардан денгиз ҳосил бўлади, дейди халқимиз.

В. ҲАБИБУЛЛАЕВА,
ЎзТАГ мухбири.

ВИЛОЯТ АВТОМОБИЛЬ НАЗОРАТИ БЎЛИНМАСИ:

БИЗ ҲАҚИМИЗДА ҚАНДАЙ ФИКРДАСИЗ?

Маълумки, шу йилнинг июнь ойида мамлакатимизда давлат автомобиль инспекцияси ташкил этилганлигининг 55 йиллиги нишонланади. Шу муносабат билан биз сиз, азиз муштарийларнинг биз ҳақимиздаги фикрларингиз, таклиф ва истакларингизни билиш мақсадида рўзнома орқали мурожаат қилмоқчимиз. Ишончимиз комилки, сизларнинг маслаҳатларингиз, фикр-мулоҳазаларингиз асосида келгусида ўз иш фаолиятларимизни янада яхшилаймиз, сизлар билан биргаликда йўл ҳаракати хавфсизлиги учун янги куч-ғайрат билан кураш олиб борамиз.

1. Давлат автомобиль инспекцияси ходимларининг иши сизни қониқтирадими? Қониқтирмаса сабабларини кўрсатинг.
2. Давлат автомобиль инспекцияси ходимларининг ишидаги асосий камчиликлар нималардан иборат, деб биласиз?
3. Пиёдалар ва ҳайдовчиларнинг интизомини ошириш учун қандай тадбирларни таклиф этасиз?
4. Меҳнат жамоангизда йўл ҳаракати қоидаларини бузганларга нисбатан қандай муносабатда бўладилар?
5. Болалар шикастланишининг олдини олиш борасидаги тарбиявий ишларни ташкил этиш бўйича сизнинг фикрингиз ва таклифларингиз?
6. Маст ҳолда машина бошқаришга барҳам бериш учун қандай қўшимча чораларни қўллаш мумкин?
7. Йўл тармоқларининг ҳолати сизни қониқтирадими? Қониқтирмаса, аниқ адресларни маълум қилинг.
8. Сиз рўзнома саҳифаларида ҳаракат хавфсизлигига оид қандай материалларни ўқишни истайсиз?
9. Трактор ҳайдовчилари томонидан қоидабузарликларга чек қўйиш учун қандай чоралар кўриш мумкин?
10. Мотоцикл ҳайдовчиларининг ҳаракатини тартибга солиш учун қандай чоралар кўриш мумкин, деб ўйлайсиз?
11. Ҳайдовчилар тайёрлаш тартиби тўғрисида сизнинг фикрингиз?

Жавобларингизни вилоят давлат автомобиль назорати бўлинмаси ёки «Тошкент ҳақиқати» рўзномасига йўллашингиз, 64-87-28, 64-38-94, 33-99-15, 32-55-56 телефон номерлари орқали мурожаат қилишингиз мумкин.

ВИЛОЯТ ИЧКИ ИШЛАР БОШҚАРМАСИ ДАВЛАТ АВТОМОБИЛЬ НАЗОРАТИ БЎЛИНМАСИ.

ЎЗИНГИЗГА ҲУШЁР БЎЛИНГ!

МОТОЦИКЛ РАКЕТА ЭМАС...

Шу йилнинг 21 апрель куни Оржоникидзе районидаги Шодлик кўчаси, 96-уйда яшовчи Мирҳайдар Мирсалимов «45—33 ТШВ» номерли мотоциклини «учириб» келаётган эди. Чорраҳада эса светофор қизил чироғи ёниб турарди. Мирҳайдарнинг йўл очилгунча сабри чидамади: ўтиб кетди. Қарангки, шу пайтда қарши томондан «Москвич» енгил автомашинаси келаётганди. Фалокат кўз очиб юмгунча рўй берди.

Шу райондаги «Тузель—Чингелди» автомобиль йўлининг 1 километрида ҳам бахтсиз ҳодиса юз берди. 19-ўрта мактабнинг 9-синф ўқувчиси Е. Барикин «Мопед»и билан кўчада ўйнаб юрган тўрт ёшлик Имомов Қаҳрамонни уриб кетди.

Кўча ҳаракати қоидаларининг 24,1 бандида ўн олти ёшга тўлмаган болаларнинг «Мопед» ёки мотоцикл ҳайдашлари қатъий ман этилган. Афсуски, кўпчилик бу қоидага риоя қилмайди. Натижада фожиали ҳодисалар кўпайиб кетмоқда.

Йўл-транспорт ҳодисаларини таҳлил қилиш шу нарсани кўрсатдики, бахтсиз ҳодисалар кўпроқ ёз пайтларида, болалар таътилга чиққан даврда юз беради. Шунинг учун ҳам вилоят кенгаши қошидаги йўл ҳаракати хавфсизлиги бўйича комиссия шу йилнинг 25 май ойидан 25 июнгача «Мотоцикл» операцияси ўтказиш ҳақида қарор қабул қилди.

Операцияни ўтказишдан мақсад жазолаш эмас. Балки рўйхатдан ўтказилмаган мотоциклларни ва ҳайдовчилик гувоҳномалари йўқ кишиларни аниқлаш, уларни имтиҳондан ўтказишдан иборат.

Хуллас, мотоциклларини «ракета»га айлантириб, учириб юрган ўсмирларни назорат қилиш, уларни тартибга чақириш лозим.

О. УМАРАЛИЕВ,
вилоят ички ишлар бошқармаси давлат автомобиль назорати бўлинмаси ходими.

Муҳаррир
Н. НАСИМОВ.

ЭЪЛОНЛАР БУРЧАГИ

ТОШКЕНТ ЁШ ТОМОШАБИНЛАР ТЕАТРИ БИНОСИДА
(Навоий кўчаси, 55-уй)

1991 ЙИЛ 1—31 ИЮЛЬ КУНЛАРИ

КАРИМ ТИНЧУРИН НОМЛИ ҚОЗОН ТАТАР ДАВЛАТ ДРАМА ВА КОМЕДИЯ ТЕАТРИНИНГ

ГАСТРОЛЛАРИ

Касса ҳар куни соат 10 дан 19 гача ишлайди.

Кундузги спектакллар соат 12.00 да, кечкилари соат 19.00 да бошланади.

Спектакллар татар тилида олиб борилади.
Маълумотлар олиш учун телефонлар: 44-10-89, 44-00-88.

ОРЖОНИКИДЗЕ НОҲИЯ ХАЛҚ ТАЪЛИМИ БЎЛИМИ

қобилиятли болаларни 3-ишлаб чиқариш комбинати қошида очилган

3-БОСҚИЧ МАКТАБ — ИНТЕРНАТИНИНГ 10-СИНФИГА

фақат «яхши» ва «аъло» баҳолар билан 9-синфни битирган ўқувчиларни

ОЛИЙГОҲНИНГ ТАЙЁРЛОВ БЎЛИМИГА

ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

ЎҚИШ СОҲАЛАР БЎЙИЧА ЎЗБЕК ТИЛИДА ОЛИБ БОРИЛАДИ.

Бу ўқув даргоҳи Тошкент тиббиёт, машинасозлик ва транспорт олийгоҳларининг комиссиялари иштирокида ёзма иш асосида қатъий синф асосида ўтказилади.

Тошкент тиббиёт олийгоҳига кирувчилар химия, биологиядан, транспорт ва машинасозлик олийгоҳига кирувчилар физика ва математикадан синов имтиҳонлари топширадилар.

ҲУЖЖАТЛАРНИ ҚАБУЛ ҚИЛИШ 1 ИЮЛГАЧА

Олийгоҳга кирувчилар учун қуйидаги ҳужжатлар зарур: 9-синфни битирганлик ҳақидаги шаҳодатнома, туғилганлик ҳақидаги гувоҳномадан кўчирма, тиббиёт маълумотномаси, таржимаи ҳол, 3х4 ёки (5х6) ҳажмли расм.

Кириш имтиҳонлари 5 июлдан 10 июлгача.

Манзилгоҳимиз: Тошкент вилояти Оржоникидзе ноҳияси «Коммунист» жамоа хўжалиги, 3-ўқув ишлаб чиқариш комбинати биноси, телефон 67-886.

Автобуслар: 491, 167, Қибрай-Гулистон — «Коммунист» жамоа хўжалиги идораси» бекати.

«Қибрай — Селекция» автобусининг «Коммунист» бекати.

Маълумотлар учун: Оржоникидзе ноҳия халқ таълими бўлими, телефон 61-244.

Ўзбекистон ССР Халқ таълими вазирлиги
Тошкент вилояти халқ таълими бошқармаси

12-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

1991—1992 ўқув йили учун

ҚУЙИДАГИ ИХТИСОСЛИКЛАР БЎЙИЧА

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

ФЕРМЕР-ЧОРВАДОР (чорва молларига ветеринар ишлов бериш оператори, электромонтёр, кенг ихтисосли тракторчи-машинист, «В» ва «С» тоифали автомобиль ҳайдовчиси ва чорва фермаси механизатори мутахассисликлари берилади) — **ўқиш муддати 2—3,5 йил.**

ФЕРМЕР-АСАЛАРИЧИ (асаларичи, электромонтёр, кенг ихтисосли тракторчи-машинист, «В» ва «С» тоифали автомобиль ҳайдовчиси ва дурадгор мутахассисликлари берилади) — **ўқиш муддати 2—3,5 йил.**

ФЕРМЕР-ЎСИМЛИКШУНОС (мева-сабзавотчилик устаси, электромонтёр, кенг ихтисосли тракторчи-машинист, «В» ва «С» тоифали автомобиль ҳайдовчиси, трактор ва автомобилларни тузатувчи чилангар мутахассисликлари берилади) — **ўқиш муддати 2—3,5 йил.**

КЕНГ ИХТИСОСЛИ ТРАКТОРЧИ-МАШИНИСТ (кенг ихтисосли тракторчи-машинист, «С» тоифали автомобиль ҳайдовчиси, трактор ва автомобилларни тузатувчи чилангар мутахассисликлари берилади) — **ўқиш муддати — 3 йил.**

АСАЛАРИЧИ — **ўқиш муддати 1 йил.**

ЧОРВА МОЛЛАРИГА ВЕТЕРИНАР ИШЛОВ БЕРИШ ОПЕРАТОРИ — **ўқиш муддати 1—3 йил.**

ҲУЖЖАТЛАР 14 АВГУСТГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Ўқувчилар 19 августдан бошлаб биологиядан имтиҳон топширадилар ва касб йўналиши бўйича суҳбатдан ўтадилар.

БИЛИМ ЮРТИГА 9, 11-СИНФ ҲАЖМИДА МАЪЛУМОТГА ЭГА БЎЛГАН ЙИГИТ ВА ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

3—3,5 йиллик ўқишни тугатганларга ўрта маълумот ҳақида ҳужжат билан мутахассислиги тўғрисида диплом берилади. 2 йиллик фермер гуруҳларига Совет Армияси сафидан қайтган йигитлар қабул қилинадилар.

Фермер гуруҳлари ўқувчиларига босқичма-босқич текширув натижаларига кўра ҳар курсдан сўнг мутахассислик бериб борилади.

Ўқувчилар кунига 3 маҳал бепул овқат, кийим-бош, стипендия ва ишлаб чиқариш практикаси давридаги меҳнат ҳақининг 50 фоизи билан таъминланадилар.

Билим юртини аъло баҳолар билан битирганлар олий ва ўрта махсус ўқув юртларига имтиёзли равишда қабул қилинадилар.

Фермер гуруҳларининг ишлаб чиқариш практикаси Ватанимизнинг фермер хўжаликларида ва хорижий мамлакатларда ўтказилади.

Ўқиш муддати иш стажига киради.

Билим юрти замонавий бинога жойлашган, бадиий ҳаваскорлик тўгараги ва спорт секциялари ишлайди.

Билим юрти директори номига ёзилган аризага қуйидаги ҳужжатлар қўшиб топширилади: туғилганлиги ҳақида гувоҳнома ёки паспорт (асли), маълумоти ҳақидаги гувоҳнома (асли), турар жойидан справка, ота-онасининг иш жойидан справка, 6 дона фотосурат 3х4 см, 086/У формадаги медицина справкаси.

МАШҒУЛОТЛАР 1 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ ВА ФАҚАТ ЎЗБЕК ТИЛИДА ОЛИБ БОРИЛАДИ.

ҲУЖЖАТЛАР ҲАР КУНИ СОАТ 8.00 ДАН 16.00 ГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Билим юрти манзилгоҳи: Тошкент вилояти, Оржоникидзе ноҳияси, Геофизика қўрғончаси, М. Горький метроси — Тузель автобусининг «Геофизика» бекати (21, 63, 73, 112-шаҳар автобусларининг охирги 1-«Қорасув» даҳаси» бекати), телефон 64-31-34.

Тошкент ҳақиқати («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА»)

БИЗНИНГ МАНЗИЛГОҲ: 700000 ТОШКЕНТ, ГСП ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32.

Муҳаррир ўринбосарлари — 335885, 325747, 325748, 337916; масъул котиб — 334808, 325353; масъул котиб ўринбосарлари — 325750; бўлимлар: мафкура — 325778, 337010; қишлоқ хўжалиги — 325647; саноат, қурилиш ва транспорт — 325749; маҳаллий Кенгашлар ҳаёти — 325733; ижтимоий масалалар — 325556; маданият — 325767; адабиёт ва санъат — 325553; ёшлар ҳаёти, ахборот, ҳарбий-ватанпарварлик ва спорт — 325645; хатлар ва оммавий ишлар — 334048, 325354; жамоатчи кенгаш қабулхонаси — 334048, 325354; эълонлар бўлими — 325727.

Индекс: 64672. Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитаси нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Буюртма — 5569. Босишга топшириш вақти — 20.30. Босишга топширилди — 22.00.